

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Grafik Tasarımı Ana Sanat Dalı Programı

**TÜRKİYE'DE TARTIŞMA PROGRAMI
DEKORLARINDA GRAFİK ÖĞELERİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan: **İpek Fatma ÇEVİK**

135110123

Danışman: Yrd. Doç. Demet KARAPINAR

İSTANBUL, 2015

KABUL VE ONAY

Öğrencinin Adı Soyadı tarafından hazırlanan “TÜRKİYE'DE TARTIŞMA PROGRAMI DEKORLARINDA GRAFİK ÖĞELERİN İNCELENMESİ” başlıklı bu çalışma, Savunma Sınavı tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tezin/Raporun Türü olarak kabul edilmiştir.

Başkan : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

(Danışman)

Üye : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Üye : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Üye : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Üye : [Unvanı, Adı ve SOYADI]

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

[İ m z a]

[Unvanı, Adı ve SOYADI]

Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge ve şekillerin kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum "TÜRKİYE'DE TARTIŞMA PROGRAMI DEKORLARINDA GRAFİK ÖĞELERİN İNCELENMESİ" başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

İpek Fatma ÇEVİK

ONAY

Tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Teziminyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

İpek Fatma ÇEVİK

ÖZET

TÜRKİYE'DE TARTIŞMA PROGRAMI DEKORLARINDA GRAFİK ÖĞELERİN İNCELENMESİ

İpek Fatma ÇEVİK

Danışman: Yrd. Doç. Demet KARAPINAR

Yüksek Lisans Tezi, Grafik Tasarımı Ana Sanat Dalı

Haziran, 2015 - 69 sayfa

Televizyon, son yüzyıla damgasını vurmuş olmakla beraber, izleyiciye kurgulanmış bir çok farklı dünya sunar. Stüdyolarda oluşturulan dekorlarda bir çok türde program, bu hayal pazarlama işinde kullanılır. Televizyon programlarının, içerikten sonra, hatta bazen içeriğin de önüne geçerek izlenir kılan en etkili etmenlerden biri, şüphesiz dekor ve dekorun yapımında kullanılan grafik öğelerdir. Kullanılan renk, ışık, dekor parçaları ve elektronik aksamalar gibi diğer yardımcı malzemelerle yapılmak istenen, programın izlenirliğini artırmaktır. Günümüz modern televizyon yayıncılığının içerisinde bulunduğu izlenme yarışı nedeniyle, dekorlardaki detaylar daha önemli bir hal almaktadır. Bu detayların en önemlisi ise, dekorda kullanılan grafik öğelerdir.

Bu çalışmada tartışma programlarının dekor tasarımında kullanılan grafik öğeler incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Televizyon, Televizyon Programı, Sahne, Dekor, Renk, Işık, Grafik Tasarım, Doku, Mekan, Hareketli Grafikler

ABSTRACT

AN ANALYSIS OF GRAPHIC ELEMENTS OF SCENERY ON TV DEBATE PROGRAMS

İpek Fatma ÇEVİK

Yüksek Lisans Tezi, Grafik Tasarımı Anasanat Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Demet KARAPINAR

Haziran, 2015 - ... sayfa

Television, in addition to having been a milestone of the last century, offers the audience a fictive world. Many programmes adorned specifically serve in this promotion. After the content it is obvious that these adornments/settings are the graphical elements- sometimes even surpassing the content- that make these TV shows spectacular. The colour, light and items of the setting used at TV shows are used to increase the rating of spectators. Due to the competitive nature of current TV Show ratings, the details of the setting have become more important. The most significant detail of these settings are the graphical items used.

In this study, the graphical items used in setting design are closely examined.

Keywords: Television, TV Shows, Stage, Setting, Colour, Light, Graphics, Design, Pattern, Texture, Venue, Animated Graphics

ÖNSÖZ

Başlangıçta sunucuyu zeminden ayırmak için kullanılan bir fon olmaktan ibaret olan televizyonda dekor tasarımı, kullanılan grafik öğelerin hızlı artışıyla günümüz televizyonculuğunun önemli bir kolu haline gelmiş, programın ekrandaki görselini oluşturan yardımcı bir unsur iken, günümüzde televizyon yayıncılığının vazgeçilmezleri arasındaki yerini almıştır. Bu bağlamda yapmış olduğum araştırmada grafik öğelerin Türkiye'deki tartışma programlarında kullanılan grafik öğelerini incelemeye çalıştım.

İSTANBUL, 2015

İpek Fatma ÇEVİK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ	v

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problemin Tespiti	1
1.2. Çalışmanın Amacı	1
1.3. Araştırma Metodolojisi	1
1.4. Ünitelerin Planı	1

2. BÖLÜM

DEKOR VE DEKORU OLUŞTURAN ÖĞELER

2.1 Dekor Nedir?.....	2
2.2. Dekorü Oluşturan Öğeler.....	2
2.3. Dekorun İzleyici Üzerindeki Etkisi.....	3
2.4. Dekor Tasarımına Yön Veren Etmenler.....	8
2.5. Dekor ve Mekan Algısı.....	8
2.5.1. Perspektif.....	9
2.5.2. Gölge.....	11
2.5.3. Işık.....	12
2.6. Sahne Dekorü.....	15
2.7. Televizyon Dekorü ve Türleri.....	18
2.7.1. Çocuk Programları.....	18
2.7.2. Haber Programları.....	22
2.7.3. Sabah Programları.....	26
2.7.4. Tartışma Programları.....	29
2.7.5. Yarışma Programları.....	30
2.7.6. Eğlence Programları.....	31

2.7.7. Magazin Programları.....	34
2.7.8. Spor Programları.....	35
2.7.9. Sinema Programları.....	37

3. BÖLÜM

TELEVİZYON DEKORLARINDAKİ GRAFİK ÖĞELER

3.1 Televizyon Dekorlarındaki Grafik Öğeler.....	38
3.1.1. Fotoğraf.....	39
3.1.2. İllüstrasyon.....	41
3.1.3. Hareketli Grafik.....	42
3.1.4. Renk.....	44
3.1.5. Tipografi.....	48

4. BÖLÜM

TARTIŞMA PROGRAMI DEKORLARININ İNCELENMESİ

4.1. Tartışma Programları Türleri ve Dekorları.....	51
4.1.1. Güncel Tartışma Programları.....	51
4.1.2. Tarih Tartışma Programları.....	52
4.1.3. Siyasi Tartışma Programları.....	54
4.1.4. Spor Tartışma Programları.....	58

5. BÖLÜM

SONUÇ

5.1. Sonuç.....	62
KAYNAKÇA.....	66
ÖZGEÇMİŞ.....	69

RESİMLER LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Futbol Prensi.....	5
Resim 2.2. Futbol Prensi.....	6
Resim 2.3. Prof. Saraçoğlu ile Ruh ve Beden Sağlığı.....	7
Resim 2.4. Prof. Saraçoğlu ile Ruh ve Beden Sağlığı.....	7
Resim 2.5. NTV Spor.....	13
Resim 2.6. Manşetlerde Spor Program.....	14
Resim 2.7. La Scala Tiyatrosu.....	16
Resim 2.8. Esplanade Tiyatrosu.....	16
Resim 2.9. Oyun Gemisi Çocuk Programı.....	19
Resim 2.10. Oyun Treni Çocuk Programı.....	19
Resim 2.11. Sesame Street.....	20
Resim 2.12. Susam Sokağı.....	21
Resim 2.13. Vav Çocuk.....	22
Resim 2.14. Haber Bülteni.....	23
Resim 2.15. Haberler.....	23
Resim 2.16. Haber Stüdyosu.....	25
Resim 2.17. 5N1K.....	25
Resim 2.18. Sabah Şekerleri.....	26
Resim 2.19. Seda Sayan Show.....	27
Resim 2.20. Tatlı Sert.....	28
Resim 2.21. Ne Oluyor.....	29
Resim 2.22. O Ses Türkiye.....	31
Resim 2.23. Bir Başka Gece.....	32
Resim 2.24. Tele Pazar.....	32
Resim 2.25. Mankina Kafa.....	33
Resim 2.26. Heyecanlı.....	34
Resim 2.27. Canlı Yayın Stüdyosu.....	35
Resim 2.28. 90 Dakika.....	36
Resim 2.29. Ana Stüdyo.....	36

Resim 2.30. Klak Sinema Programı.....	37
Resim 3.1. Süper Basket.....	40
Resim 3.2. Futbol Prensi.....	40
Resim 3.3. GS TV Florya Stüdyo Dekorü.....	41
Resim 3.4. GS TV Florya Stüdyo Dekorü.....	42
Resim 3.5. Teke Tek.....	43
Resim 3.6. Karşıt Görüş.....	43
Resim 3.7. Tarihin Arka Odası.....	44
Resim 3.8. Önce Çocuk.....	49
Resim 3.9. Nihat Hatipoğlu ile Ramazan Sohbetleri.....	50
Resim 3.10. Nihat Hatipoğlu ile Ramazan Sohbetleri.....	50
Resim 4.1. Burada Laf Çok.....	52
Resim 4.2. Nuh'un Gemisi.....	53
Resim 4.3. Kırmızı Koltuk.....	55
Resim 4.4. Tarafsız Bölge.....	57
Resim 4.5. SporTürk.....	59
Resim 4.6. Spor Saati.....	60
Resim 4.7. Maraton.....	61

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1: Perspektif.....	9
Şekil 2: Perspektif.....	10
Şekil 3: Thomas Young çift yarık deneyi.....	44
Şekil 4: RGB.....	46

1.BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problemin Tespiti

İzlediğimiz bir çok televizyon programının dekorlarında kullanılan grafik tasarım öğeleri, program türüne uygunluğu incelenecektir.

1.2.Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, dekor ve dekordaki grafik öğelerin tasarımına yön veren kriterlerin saptanması, program türü ile dekor öğelerinin ilişkisinin araştırılması ve ulusal televizyon kanallarında yayınlanan tartışma programlarının dekorlarının grafik tasarım açısından incelenmesidir.

1.3. Araştırma Metodolojisi

Televizyon programları için hazırlanan dekorlardaki grafik öğeler incelenecek, sektördeki uzman kişilerin görüşleri ışığında analiz edilecektir.

1.4. Ünitelerin Planı

Tezde yer alan konular ve ilgili bölümler şu şekildedir: ikinci bölümde; dekor ve dekoru oluşturan öğeler, televizyon dekoru ve türleri incelenmiş olup, üçüncü bölümde; televizyon dekorlarındaki grafik öğeler araştırılmıştır. Bu bölümde; fotoğraf, illüstrasyon, hareketli grafik, renk ve tipografi konularına yer verilmiştir. Dördüncü bölümde; tartışma programı türleri ve dekorları, dekor örneklerinin incelenmesi, tür ve grafik öğelerinin ilişkisi araştırılmıştır.

2. BÖLÜM

DEKOR VE DEKORU OLUŞTURAN ÖĞELER

2.1 Dekor Nedir?

Dekor, televizyon, sinema ya da tiyatro yapımlarında konunun geçtiği yeri, renk, ışık, biçim ve simgelerle betimleyen, seyircilerin odak noktasını oluşturan, tasarlanmış sanatsal yapılardır.

Dekor tasarımı seyircinin bir tiyatrodan içeri girdiğinde çoğunlukla gördüğü ilk şeydir. Bu onların yapıma ilk bakışlarıdır. Ve dekor, yapımın tonunu ayarlayabilir, mekan ve zamanı gösterebilir, asal biçemi oluşturabilir, duygu durum (mood) ve atmosferi belirleyebilir ve yapımın genel düşüncesini temsil edebilir. Daha biz karşılaşmadan önce sahnedeki evrende yaşayacak kişiler hakkında birçok şey ima edebilir. (Benedetto, 2014:2)

Benedetto'nun yaptığı bu tanım, sadece tiyatro sahnesini değil, televizyon yapımlarının ekrana geldiği sahneleri de kapsayan genel bir tanımdır. Televizyonda da tiyatrodaki olduğu gibi dekorun gerçeğe yakınlığı bir önem teşkil etmez. Çünkü dekor, gerçek bir yapı değil, Benedetto'nun da dediği gibi yapımın genel düşüncesini temsil etme amacıyla tasarlanan, bazen gerçeği taklit eden, bazen de gerçekten uzak renk, çizgi, hareket, doku ve biçimlerden oluşan soyutlamalar olabilir.

2.2. Dekorun Oluşturan Öğeler

Bir mekanın kimlik kazanması ve bu sayede belli bir işvereni, markayı ve hatta kültürü yansıtacak güce sahip olması, detayların yaratılması ve düzenlenmesinden geçer. (Brooker ve Stone, 2011:46)

Dekor, mekan, ışık, renk, malzeme, perspektif gibi bir çok öğeden oluşur.

Dekor, tek başına, öteki teknik öğelerden ayrı bir şeymiş gibi düşünülemez, dekorda kullanılacak renklerle, giysilerin renkleri, dekorun üslubuna uyacak el eşyaları, yine dekorun getirdiği çizgiler ve renklerle ışığın verilmiş açıları ve renkleri birlikte ele alınmalıdır. Özellikle, aydınlatma, dekorun hazırlanmasında büyük rol oynar. (Nutku, 2013:340-341)

Profesör Özdemir Nutku'nun bahsettiği gibi dekor, onu oluşturan öğelerden ayrı düşünülemez. Dekoru oluşturan her öğe de kendi içerisinde ayrı bir önem teşkil ettiğinden, dekora kattığı anlam açısından büyük bir özenle çözümlenmelidir.

2.3. Dekorun İzleyici Üzerindeki Etkisi

Bir televizyon programının başarısı tümüyle dekora ait olmasa da, programın tamamı düşünüldüğünde dekor, izleyici üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Hatta bazı televizyon programlarında akılda kalan yapımın içeriği değil dekorudur. Dekor, programın içeriğini ve mesajını ortaya koyar. Başarılı bir dekor, izleyicinin göz zevkine hitap ederek dikkatini çekecek ve programın vermek istediği mesajı doğrudan iletacaktır. Yine bu bağlamda kötü bir dekor, program içeriği çok başarılı olsa dahi, izleyiciyi rahatsız edecek ve izleyici dekor konusunda bilinçli olmasa bile dekordaki eksiklikleri fark ederek programın tamamından rahatsız olacaktır.

Dekorun izleyici üzerindeki etkisinin doğru oluşturulabilmesi için malzeme bilgisine sahip olunmalıdır.

Bir mekana belirli bir kimlik kazandıran şey, bazıları alışılmışın oldukça dışında olan kaynaklardan çıkarılan çok çeşitli yüzey malzemelerinin uygulanmasıdır. Ahşap, sıva, duvar kağıdı, taş, cam, metal gibi genelensel malzemeler çoğunlukla alışlageldik bir tutumla kullanılır ve bu sayede istikrarlı ve saygınlık uyandıran mekanlar yaratılabilir. (Brooker ve Stone, 2011:52-53)

Dekorda kullanılabilen malzeme tür ve şekilleri sınırsızdır. Malzeme türlerindeki farklılıklar, bilinçli bir şekilde dekora uygulandığı takdirde, izleyicinin his ve davranışlarını değiştirip yönlendirebilir. Sakin ya da heyecanlı, rahat ya da tedirgin, mutlu ya da mutsuz gibi verilmek istenen bir çok duygu, izleyiciye hissettirilebilir. Ayrıca dekorda kullanılacak malzemelerin renk, tür ve şekillerinin yanı sıra ağırlık, dayanıklılık, doku, parlaklık, diğer malzemelerle ve ışıkla olan etkileşimi göz önünde bulundurulmalıdır.

Geleneksel, doğal ya da yapay malzeme türleri, doğru şekilde tasarlanırsa, bir programın kimliğini ve verilmek istenen duygu durumunu dekorun kendisi, tek başına da aktarabilmektedir. Dekorda kullanılan malzemelerin, izleyicilerin zihninde gerçeklik yanılsaması yaratabilmesi için insanların duyularınca öğrenilmiş olan çevresindeki maddeleri hatırlatan göndermeler yapması gerekir. Bu yanılsama oluşturulurken kullanılan en önemli detay, yüzey kaplamalarına ait dokulardır ve bu nedenle dokulu obje seçimi büyük önem taşır. Benedetto, dokuya şöyle değinmektedir:

Doku, bir biçimin yüzey özelliğidir; yumuşak, pürüzlü, sert, parlak veya kaygan gibi. Bir şeyin dokunulunca nasıl hissettirdiği veya dokunulacak olursa nasıl hissettirecek gibi görüldüğüdür. Kirli bir sakal gibi pürüzlü ve kıllı mı görünüyor; bir bebek kıcı gibi pürüzsüz mü; jelatin gibi yumuşak mı ya da bir kaya gibi sert ve soğuk mu? Tüm yüzeyler doku cinsinden tanımlanabilir. İmgesel olabilir; bir zamanlar dokunduğumuz yüzeyleri hatırlatabilir. (Benedetto, 2014:64)

Doku, yüzeyde dokunma yoluyla hissedilebilir, farklılıklar oluşturabilir ya da görsel yanılsama yaratarak materyallerin farklı algılanmasını sağlayabilir. Tıpkı bir sanat eserinin kopyası gibi, seçilen malzemelerin yapısal özelliklerini taklit edebilir. Televizyon izleyicisinin, taklit edilmiş olan bu yapay, yeni objeyi dokunarak deneyimlenmesi mümkün değildir. Dolayısıyla doğada bulunan veya bulunmayan, az bulunan ya da paha biçilemez nesnelere taklit yöntemiyle dekora grafik olarak uygulayabilir ve sanatsal olarak yeni anlamlar katabiliriz. (Resim 2.1.)

Resim 2.1. Futbol Prensi, TRT Spor, 2011

Dekora katkısı bakımından kullanılması uygun görülen dokulu objeler, izleyicinin daha önce etkileşim içerisinde bulunduğu duyuları ile algıladığı nesnelere taklit ederek, dekor ile izleyen kişi arasında iletişim kurulmasına yardımcı olur ve görsel çeşitlenmeye katkı sağlar.

Bir nesne, öge ya da iç mekana kimlik ve karakteri veren şey, yüzeyindeki işçiliktir. Bir iç mekanın yüzeyi genellikle o mekanın kullanıcısı için ilk temas noktasıdır. Ustalıkla yapılmış bir yüzey ya da iyi düşünülerek seçilmiş bir malzeme iç mekana anlam verebilir. Yüzeylerin düzenlenişini belirleyen karar ve tutumlar o mekanın doğasına, işverenin isteklerine ve tasarımcının gündemine bağlıdır. Tasarımcının kullanıcıların ihtiyaçlarına vereceği yanıt, son derece gösterişli bir üsluba kadar birçok farklı duyarlılığı ifade etme olanağı sunabilir. Örneğin, eski görünümü verilmiş çelik malzemeyle kaplı bir duvarla aynı duvarın kapitone ipek giydirilmiş hali birbirinden oldukça farklı olacak, kaplama dokulu kauçukla yapıldığında ise duvar bambaşka bir karakteri yansıtacaktır. Kaplama genellikle belirli bir bileşenin yapıldığı maddenin aynısı değil, görünebilir üst düzeyin maddesi olur. Tabii ki bu ikisinin aynı olduğu durumlar da vardır, sözgelimi, tuğladan yapılmış bir duvarda olduğu gibi. (Brooker ve Stone, 2011:50)

Örneğin; dekor tasarımında kullanılan ahşap dokulu nesnelere plastik bile olsalar, dokunularak deneyimlenemeyeceği için aynı ahşap nesnelere olduğu gibi samimi, sıcak ve güven verici etkiyi yakalayacaktır. Tıpkı, TRT Spor Futbol Prensi Yarışma Programı dekorunda yer alan, plastik çim halının gerçek çim saha ölçülerinden çok daha küçük bir şekilde, dekora eklenmesi gibi, gerçeğine gönderme yaparak izleyiciye bir futbol stadında bulunduğu izlenimini vermektedir. (Resim 2.2.)

Resim 2.2. Futbol Prensi, TRT Spor, 2011

Benzer biçimde; naylon üzerine yapılan mermer baskı, kişide tıpkı gerçek mermer gibi soğuk, ağır ve nötr bir ortam oluşturacaktır. Etkili olabilmeleri için kullanılan dokulu objelerde renk seçimine dikkat edilmelidir.

Resim 2.3. Prof. Saraçoğlu ile Ruh ve Beden Sağlığı, TRT Diyanet, 2014

TRT Diyanet kanalında Prof. Saraçoğlu ile Ruh ve Beden Sağlığı program dekoru (Resim 2.3.) örneğinde olduğu gibi, aslında plastik köpük üzerine yapılan tuğla ve ahşap baskılar, izleyicinin önceden deneyimlediği dokulara gönderme yaparak, gerçeklik algısı oluşturmaktadır. Doku, her zaman doğal bir materyali taklit etmek zorunda da değildir. Koyu ya da açık alanlar oluşturmak için, renk geçişleri ve renk farklılıkları oluşturmak için de dekorda doku kullanılabilir.

Resim 2.4. Prof. Saraçoğlu ile Ruh ve Beden Sağlığı, TRT Diyanet, 2014

2.4. Dekorda Tasarımına Yön Veren Etmenler

Bir televizyon programı dekoru hazırlanırken öncelikle, dekorun televizyon programı türüne uygunluğuna dikkat edilmelidir. Dekorun sadece görsel olarak değil, psikolojik olarak da izleyiciyi etkilemesi gerekir.

Başarılı bir dekor, program çekimi için gerekli olan açıları, görselliği ve izleyicide oluşturulmak istenen duygu durumu verebilmedir. Bu nedenle dekorda kullanılacak olan malzeme, perspektif, ışık ve gölge gibi unsurlar üzerinde detaylıca çalışılmalı; renk, fotoğraf, illüstrasyon, tipografi ve hareketli grafik gibi dekordaki grafik öğelerin de doğru seçilmesine özen gösterilmeli; dekor stüdyoya yerleştirildikten sonra, büyük değişikliklerin yapılamayacağı bilinmelidir.

2.5. Dekor ve Mekan Algısı

Bazı yapımlarda akılda kalan içerik değil mekandır. Televizyon programlarında standartlaşma eğilimi ve maaliyeti düşürme çabalarıyla, bir yandan da zamanla olan yarıştan dolayı mekan tasarımına çok önem verilmediğini görüyoruz. Oysa görsellik her zaman televizyondaki en önemli silahlardan biri olmuştur. Güzel insanlar, güzel mekanlar, güzel sesler...

Programın içeriğine uygun, gözü yormayan, programın vermek istediği mesajı tamamlayan mekanlar seyir keyfi yaratacaktır. Özellikle dönem dizilerinde mekanın her ayrıntısı büyük önem kazanır, buna paralel olarak da sanat yönetmeninin işi normal bir yapıma göre zorlaştırır. (Ertike, 2009:59)

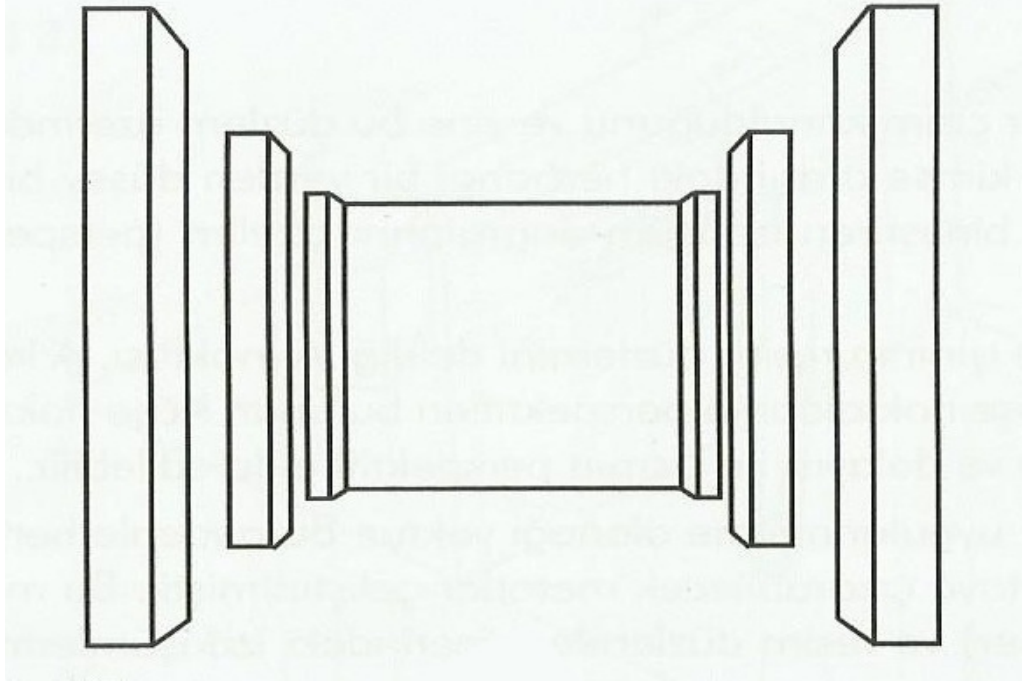
Mekan, içinde yaşanan olayları yansıtan hatta gelecekte yaşanması olası olaylar hakkında tahmin yürütebilmeye olanak tanıyan, mekan sahiplerinin kimliklerini açık eden bir tanık gibidir. Günümüzde yapılmak istenen mekan tasarımlarında özgürlüğün, sanatın ve tasarımın sınırları zorlamaktır. Tasarımda kullanılan malzemelerin çeşitliliğinin artması da bu durumu destekler.

2.5.1. Perspektif

Perspektifin amacı, cisimleri gördükleri gibi bir resim düzleminde göstermektir. (Divanlıoğlu, 1990:2)

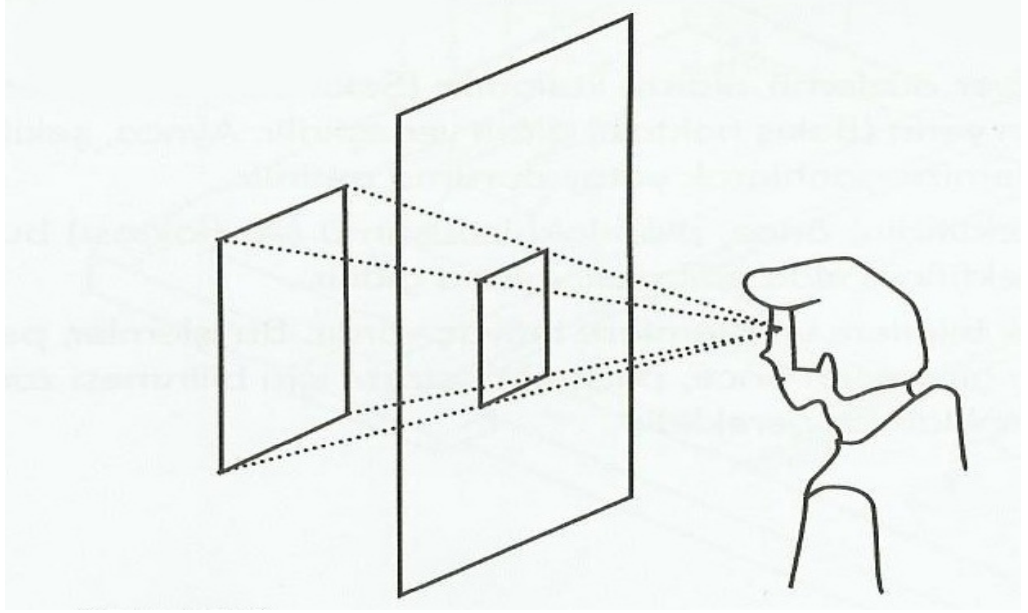
Perspektif, dekor tasarımında en çok dikkat edilmesi gerek unsurlardan biridir; zira, tasarım mekan içerisinde üç boyuta sahipken, ekran başında izleyen için iki boyutla sınırlıdır. Perspektif tanımını Onat şöyle yapmaktadır:

Herhangi bir cismin göze yaptığı büyüklük etkisi o cisim ile göz arasındaki uzaklığa beğlidir. Nitekim gerçekte birbirinin tıpatıp eği olan iki cisimden göze daha yakın olanı (göze daha uzak olanına oranla) daha büyük olarak görülür (Şekil 1). Gözden farklı uzklıktaki iki eđ cismin bu farklı görünüşü, tek bir cismin göze daha yakın ve uzak noktaları için de söz konusudur. Bu nedenle her cismin gerçek şekil ve büyüklüğünün yanısıra, bir de kişinin bakış yönüne ve uzaklığına göre ortaya çıkan bir görünümü vardır. Herhangi bir cismin, belirli koşullar altında, göze görünen şekli ile resimlendirilmesine perspektif adı verilir.

Şekil 1: Perspektif

Geometrik açıdan, Perspektif, herhangi bir cismin, bir resim düzlemi üzerine düşürülen izdüşümüdür (Şekil 2)." (Onat, 2010:1)

Şekil 2: Perspektif

Esen Onat'ın perspektif tanımında belirttiği üzere, cisimlerin kişinin bakış yönüne ve uzaklığına göre ortaya çıkan bir görünümü vardır bu nedenle; izleyicinin ekranda gördüğü perspektif tamamen sanaldır ve bu sonuç, perspektifi dekor tasarımında dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlardan biri haline getirir. Çünkü televizyon izleyicisi, iki boyutlu bir ekran üzerinde ve tamamiyle sanal bir perspektif ile sunulan görsel bakmaktadır; ve bu görsel kesinlikle kişi tarafından bir perspektife uğramamaktadır. Bu sebeple televizyon stüdyosu için hazırlanan dekor, gerçek haliyle değil kameraların bakış açısı ile ekran karşısındaki izleyiciye sunulur.

Dekorun, plato ortamından monitöre taşınırken kaybolan üçüncü boyutunu daha etkin algılabilmek için biçimsel farklılıkların dışında, doku yoğunluğu, parlaklık, gölge , örtme, atmosfer, fiziksel yükseklik, belirgin kaçış noktası oluşturma, gibi noktalardan yararlanırız.

Temelde uzaklaşan cisimlerin uzaklaşmasıyla kaybettiği görsel değerler üzerine optik doğrulardan yola çıkarak geliştirilmişlerdir. Kameranin lensleri ile oynayarak uzaklık etkisini değiştirmemiz tabii ki mümkündür, fakat burada irdelediğim yaklaşım, dekorda tasarımcı açısından verilebilecek etkilerdir. (Koçer, 2005:43-44)

Tasarımı yapılacak olan televizyon dekoru, bütünüyle kameraların bakış açısına göre hazırlanmalı ve gerektiği şekilde, kameraların gördüğü perspektif ile dekorun güzel alanları öne çıkartılıp, hataları yine bu bilgi doğrultusunda gizlenmeli; büyük, küçük, çok ya da az gösterilmek istenen öğeler, yine perspektif bilgilerinden yararlanarak hazırlanmalıdır.

2.5.2. Gölge

Gölge, saydam olmayan bir cisim tarafından ışığın engellenmesiyle ışıklı yerde oluşan karanlıktır. Bir nesneye ışık kaynağından yayılan ışık çarptığında, nesnenin aydınlanan yüzünün tersinde oluşan karanlığa gölge denir. (wikipedia, 2014)

Gölge de ışık gibi, algılarımızı etkiler ve şekillendirir. Dekor tasarımında doğru kullanıldığı takdirde, hem görsel olarak, hem de psikolojik olarak katkı sağlar.

Objelerin gölgelerinin boyutları ve keskinlikleri ile oynamak ,onların bize olan mesafeleri hakkındaki görüşümüzü değiştirir. Doku ve parlaklık etkilerini objelerin gölgelerine taşımak, anlatımın etkisini arttırır. (Koçer, 2005)

Gölge olmadan tek başına ışık, boyutsuz ve derinliği olmayan alanlar oluşturur. Dekorda geride ve en geride olması istenen objeler gölgelendirilerek mekanda derinlik oluşturulur. Dekordaki gölgeli alanlar ikinci planda kalacak ve dikkat çekmeyecektir; dolayısıyla dekordaki kusurlar ve gizlenmek istenen objeler için de gölgelendirilmeden yararlanılmadır.

Psikolojik durumların belirtilmesi aydınlatmanın ana öğelerinden bir tanesidir. Sevinç, üzüntü ve heyecan gibi duygular uygun aydınlatma yöntemleri ile belirtilir. Örneğin göz düzeyi altında yapılan bir aydınlatmada yüz çizgilerini olduğundan farklı gösteren korku verici bir görünüm elde edilir. Karanlık ve gölgesi yoğun bir aydınlatma hüznü verirken; parlak ve az gölgeli bir aydınlatma, mutluluk duyumunun uyanmasında etkili bir yardımcıdır. (Ertike, 2009:29-30)

Ertike'ye ek olarak, dekorda plansız ve gelişmiş güzel yapılan gölgelendirme, dekor tasarımının anlamını değiştirdiği gibi, izleyicinin de ilgisinin kaybolmasına neden olacaktır. Bu nedenlerden ötürü, dekor tasarımında ışık ve gölge birlikte düşünülmelidir.

2.5.3. Işık

Işık Normal insan gözünün duyarlılık bölgesinde yer alan ve dalga boyu 400 ile 780 nm arasında değişen elektromanyetik ışıma. (Larousse, 1986, Cilt:11:5499) olarak tanımlanır.

Işığın çevremizdeki tüm objelerden yansıtılarak gözümüze ulaşması sonrasında zihnimizde oluşan duyum olarak tanımlanan renk fiziksel bir oluşumdur. Renk ışık ile birlikte var olur. Işık, renk tayfindaki bütün renkleri bünyesinde toplayan fiziksel bir olgudur. Bütün renkleri bünyesinde topladığı için de aynı zamanda her şeye renk veren unsurdur. Başka bir deyimle bir renk algılandığında gerçekte algılanan şey, ışıktır. (Becer, 2008:143-151)

Zaman içinde ışık, tiyatrodaki olduğu kadar sinema ve televizyon programcılığında da asıl amacı olan aydınlatmanın ötesine geçerek, dekorun bir parçası haline gelmiştir. Işık ve gölge, duygu durumu oluşturmak; gün, gece gibi zamanları belirtmek, mekan hissi oluşturmak, dekorda vurgulanmak istenen bölümü ortaya çıkarmak ya da bir odak noktası sağlamak veya dekora hareket kazandırmak amacı ile kullanılır.

Artık 'hareketli ışık' denilen yöntemle dekor bile yapılabilmektedir. Bu alanda her yıl yapılan buluşlar, tiyatronun bu önemli dalını küçümsenemeyecek bir bilim alanı haline getirmiştir. Aydınlatma yoluyla sahne üzerinde renk nitelik ve hatta oyun düzeninden çıkacak anlam değişebilir. (Nutku, 2013:369)

Dekorda ışık kullanımı yeterince başarılıysa, gerekli atmosferi oluşturarak, sahnede/stüdyoda bulunanlar ile izleyiciyi birbirleriyle iletişim içerisine sokar; ki bir televizyon program dekorundan beklenen de tam olarak budur. (Resim 2.5.)

<http://www.ntvspor.net/haber/futbol/111424/haberler-ntv-spor-farkiyla-aninda-cebinde>

Resim 2.5. NTV Spor, Televizyon Stüdyosu

Sağlıklı bir görüntü oluşturmada ve görüntüde istenilen atmosferin yaratılmasında en önemli öge aydınlatmadır. (Zettl, 1981:161)

Işığın ve mekânın ilişkisi; plastik sanatlarda, grafik sanatlarında ulaşılamayacak anlam yaratma olanakları sunar. Keza, atmosfer yaratma ve hacimsel duyguya ilişkin sonsuz seçenekler, sinemanın kendine özgü resimsel olanaklarıyla yaratılabilir. (Karakaya, 2005:138)

Aydınlatma bir dekorun değerini arttırabilir, estetik bir görsel öğeye dönüştürebilir. Aydınlatma, görsel zenginliği olan bir atmosferi zevksiz, tatsız bir hale getirebilir; ya da sıkıcı, mat ve karakersiz bir boşluğa indirgeyebilir. (Vardar, 2012:44)

Dekorun bir parçası ve vurgulayıcısı olarak ışık, önceden planlanmamış şekilde dekorun herhangi bir bölümüne gereksiz yere dikkat çekiyorsa ya da izleyicinin dikkatini dağıtarak, ilgisini yönlendirilmesi gereken asıl alandan farklı bir yere çekiyorsa, ışıklandırma sorunlu ve dekorla bütünleşmemiş demektir. Böyle bir durum izleyicide oluşturulmak istenen etkiyi ya da duygu durumu oluşturamamakla beraber, programın amacına ulaşmamasına ve kötü bir yapımın sergilenmesine sebep olur.

<http://i.ytimg.com/vi/HEObqLiWygY/hqdefault.jpg>

Resim 2.6. Manşetlerde Spor Program Dekorü, TRT Spor, 2014

Aydınlatma, seyircinin sahnelemedeki eksikliklerin farkında olmamasını sağlamalıdır. Örneğin; uygun olmayan ışık yüzünden, seyircinin dikkati fon perdesindeki kırıksıklara, kuvvetli reflere, kablo gölgelerine, setle ilgili bağlantı yerlerine çekilmemelidir. (Millerson, 1990:182)

Işık, dekorun görsel etkisini güçlendirdiği için, çok büyük öneme sahiptir. İki boyutlu görünen televizyon dekorunda başarılı bir ışık uygulaması üç boyutlu bir etki oluşturarak dekora derinlik ve çarpıcı bir görsel etki katacaktır. Dekor tasarımı yapılırken mekanın büyüklüğü, şekli gibi özelliklerin yanı sıra, stüdyodaki dekoru aydınlatacak olan ışık ve ışığın dağılımı düşünülmek zorundadır. Dekorda kullanılan malzeme ve malzemenin renkleri her ne olursa olsun, stüdyoda uygulanan renkli ışıkların altında bambaşka görünecekleri hesaba kılmalıdır. Kısaca, dekorun renginin stüdyo ışıkları altında olduğundan daha farklı görüneceğini bilinmelidir. Dolayısıyla dekora bir kez ışık kurulumu yapıldıktan sonra stüdyo dekorunda pahalı değişikliklere gidilmemeli ve en başta çok dikkatli bir planlama yapılmalıdır.

Bir dekordaki ışık tasarımı, mekan ve kişileri aydınlatma, dekoru renklendirme, görsel efekt, duygu durumu oluşturma ve dekorda vurgulanmak istenen farklı noktaları belirleme amacıyla kullanılır.

Bir televizyon stüdyosunda kullanılan ışık kaynaklarının türü ve gücü, televizyon stüdyosunda kullanılan ya da kullanılacak kameraların tür ve tipleriyle yakından ilgili olduğu gibi, stüdyonun tavan yüksekliğiyle de alakalıdır. (Ertike, 2009:30)

Gerçek hayatta yaşadığımız bir çok duygu çeşitliliğini dekorla izleyiciye yaşatmak için; dekorla birlikte ışığı da izleyiciye göre tasarlamak zorunda olduğumuz bilinmelidir.

2.6. Sahne Dekor

Dekor tasarımı seyircinin bir tiyatrodan içeri girdiğinde çoğunlukla gördüğü ilk şeydir. Bu onların yapıma ilk bakışlarıdır ve dekor, yapımın tonunu ayarlayabilir, mekan veya zamanı gösterebilir, asal biçemi oluşturabilir, duygu durum (mood) ve atmosferi belirleyebilir ve yapımın genel düşüncesini temsil edebilir. Daha biz karşılaşmadan önce sahnedeki evrende yaşayacak kişiler hakkında birçok şey ima edebilir. (Benedetto, 2014:2)

Benedetto'nun sahne dekoruyla ilgili bu açıklaması, televizyon dekoru için de geçerlidir. Buna karşılık, her iki dekor türünü birbirinden ayıran kesin ve net farklılıklar bulunmaktadır.

Sahne sanatlarında, dekorun varlığının hareketle birleşmesi, görüntü işlevini harekete geçirmesi ve öncelikle de yorumu aktarıcı bir özelliğinin olması gerekmektedir. Bu durumda, dekorun gerçek başarısı ancak perde kapandığında tam anlamıyla kanıtlanmaktadır. Dolayısıyla dekorun perde açılmasıyla oluşturduğu izleyici beğenisi ve edindirdiği ön yargı, perde kapandığında oyun boyunca çizilen grafiğin bıraktığı etki ile tamamlanmaktadır. (Tieghem, 1964)

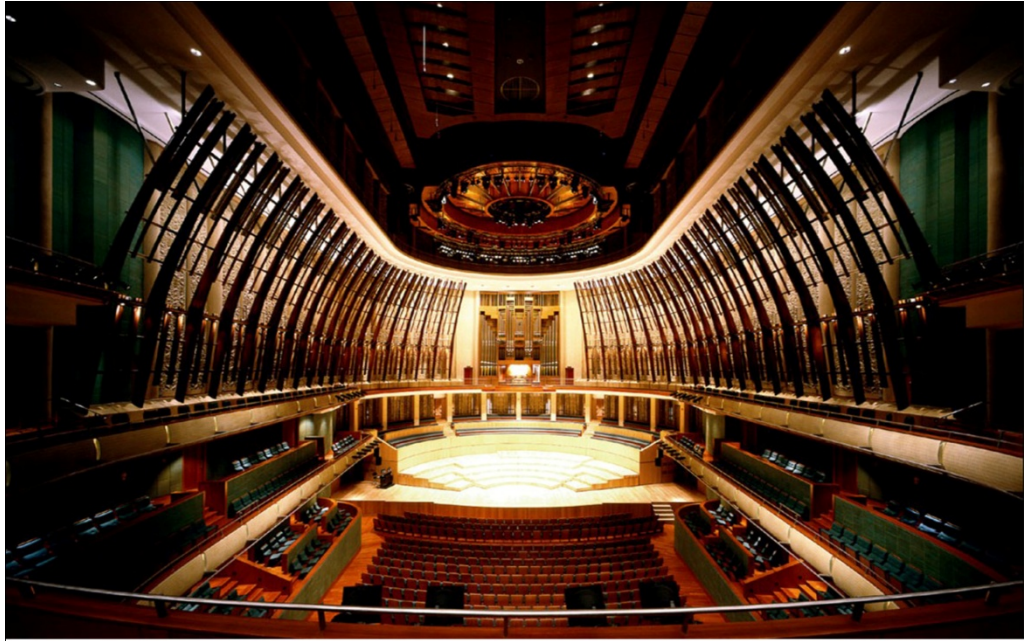
Sahne dekorunda, ışık, ses efektleri, sahne biçimi ve hatta izleyicilerin oturma düzeni dahi televizyon dekorlarından farklıdır. (Resim 2.7.)

<http://www.corbisimages.com/stock-photo/rights-managed/42-22937049/stage-in-la-scala>

Resim 2.7. La Scala Tiyatrosu, İtalya, 2014

Televizyon dekorlarında kullanılan grafik öğeler dekorun ayrılmaz bir parçasıyken, sahne dekorunda grafik öğelerin yerini, kostümler almaktadır. Bunun yanı sıra, Televizyon programlarının izleyiciye kamera aracılığıyla iletilmesi nedeniyle, dekorda oluşabilecek kusurları gizleme olanağı varken; sahne dekoru, izleyiciye direk sunulması ve bütünden çıkartılarak düzeltilme imkanının olmaması sebebiyle hata kabul etmez.

http://mitademo.com/wp-content/uploads/2011/01/4d2fd341e93cc4_30226802.jpg

Resim 2.8. Esplanade Tiyatrosu, Singapur, 2011

2.7. Televizyon Dekorü ve Türleri

Televizyon, teknoloji yoluyla fikirleri ortaya çıkartma misyonunu üstlenmiştir; Bu bağlamda içerik - mekan tasarımı daha çok önem kazanmaktadır. (Gürer, 2014:166)

Televizyon yayıncılığında, program içeriği ve dekor, birbirini tamamlayan öğelerdir. Geçmişte ve günümüzde bu öğeler arasındaki uyumsuzluktan kaynaklanan başarısız örneklerle karşılaşmak mümkündür. Televizyon izleyicisi dekor ve dekordaki öğeler arasındaki uyumsuzluğu bilinçli olarak algılayamasa da, psikolojik olarak rahatsızlık duyar. Bu nedenle, televizyon dekorunun, program türüne uygunluğu yayının başarısı açısından önem teşkil etmektedir.

2.7.1. Çocuk Programları

İzleyici kitle olarak öncelikle çocukların hedef alındığı, çocukları ilgilendiren konuların işlendiği, çocuk eğitimini amaç edinen türün izleyicileri arasında çocuklar kadar büyükler de vardır. (Cereci, 2002:151)

Günümüzde öne çıkan bir çocuk programı olmasa da, Türk televizyon tarihine bakıldığında, çocuk programlarının önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Bu tarz programların başlıca adresi ise TRT'dir. Kuruluşundan beri bir çok projeye ev sahipliği yapan TRT'nin çocuk programlarından en önemlileri 70'lere damgasını vuran "Oyun Gemisi" ve "Oyun Treni"dir. Bu programların dekoru tiyatro sahnesi gibi tasarlanarak, büyük gemi ve tren maketleriyle çocukların hayal kurmalarını kolaylaştırmıştır. Dönemi içerisinde düşünüldüğünde her iki çocuk programının da dekorunda yer alan grafik öğelerin program türüyle uyumlu olması sebebiyle programların başarısına katkı sağlamıştır.

<http://www.trtmuze.com.tr/assets/oyun-gemisi.jpg>

Resim 2.9. Oyun Gemisi Çocuk Programı, TRT, 1977

<http://www.trtmuze.com.tr/assets/oyun-treni-1974.jpg>

Resim 2.10. Oyun Treni Çocuk Programı, TRT, 1979

80'lı yılların sonuna gelindiğinde, döneme damgasını vuran bir çocuk programıyla karşılaşılır. Bu program Türkiye'de dış kaynaklı bir formatın başarılı olarak uygulandığı ilk yapım olarak da, televizyon tarihinde önemli bir yere sahiptir. Amerikan çıkışlı "Sesame Street" (Resim 2.11.) isimli bu program TRT ekranlarında "Susam Sokağı" (Resim 2.12.) olarak ekrana gelmiştir. Detaylı bir dekora sahip olan program, kuklalar ve insanların birlikte yaşadığı, gerçekçi ve çok renkli bir mahalle dekoru ile çocukların ilgisini çekmeyi başarmıştır.

<https://walter.trakt.us/images/shows/000/000/501/posters/original/1479323b22.jpg>

Resim 2.11. Sesame Street

<http://i.ytimg.com/vi/6VL-SL8s5Vk/hqdefault.jpg>

Resim 2.12. Susam Sokağı, TRT, 1987

Gerek maliyetli olması, gerekse izlenme oranlarının yeterince olmaması nedeniyle iyice azalan stüdyo tarzı çocuk programları, şu sıralar daha çok muhafazakar televizyon kanallarının (Resim 2.13.) yayın akışlarında bulunmaktadır. Ancak yıllar öncesinin bile çok gerisinde dekor ve içerik sahibi bu yapımlar, bir izleyici kitlesi oluşturmak amacıyla değil de, sadece yayın akışını doldurmak için hazırlandıkları izlenimi vermektedirler.

http://ramazan.diyaret.tv/uploaded/manset_resim_45595553_Kirp.JPG

Resim 2.13. Vav Çocuk, Diyanet TV, 2014

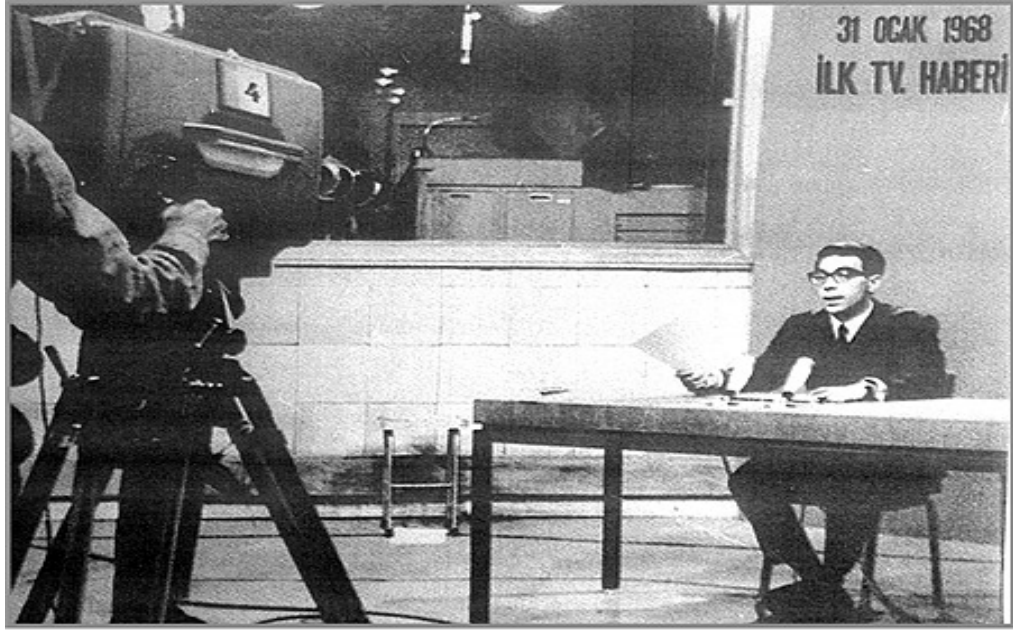
Teknolojik imkanların bir hayli çoğaldığı günümüzde, çocukların geniş hayal dünyasına ulaşmak için daha elverişli olan çizgi filmlerin artış göstermesi, stüdyo programlarının neredeyse yok olmasına sebep olmuştur.

2.7.2. Haber Programları

Haber bültenlerini ve haber konularının daha ayrıntılı olarak ele alındığı programları kapsamaktadır. İzleyici kitlesi en geniş program türüdür. Güncel olayları sürekli izlemeyi gerektirdiğinden çok yüksek bir çalışma temposu vardır. (Cereci, 2002:149)

1968 yılına geldiğimizde nihayet ilk düzenli yayına geçilebilmiştir. Kalkınma planında yer almayan televizyon yayınları, TRT'nin dış ülkelerle kurduğu ilişkilerle başlatılmıştır. 1966-67 yıllarında Federal Alman Hükümeti'nce yapılan yardımlar sonucu TRT, Ankara'da 5 kw. güçlü bir televizyon vericisi ile ilk televizyon yayını gerçekleştirmiştir Siyah beyaz olarak Ocak 1968 yılında Ankara'da başlayan televizyon yayınları, İstanbul, İzmir ve Eskişehir'de 1971 yılında, ertesi sene de tüm yurttan yaygınlaşmaya başlamıştır. (İspirli, 2000:106)

Türk televizyon haberciliğinin başlaması noktası, TRT'dir. Haber programlarında başlangıçta dekor düz bir satıh iken, o zamanki bilgisizlik ve teknik eksikliğe rağmen, Türkiye'de, televizyon dekorlarındaki ilk grafik öğeler ortaya çıkmaya başlamıştır. (Resim 2.14)

<http://www.nenedirvikipedi.com/wp-content/uploads/2014/05/TRTnin-ilk-spikerlerinden-Zafer-Cilasun.jpg>

Resim 2.14. Haber Bülteni, TRT, 1968

Başlarda dekorda TRT logosu, düz bir zeminin üzerinde yer alırken, (Resim 2.14) zamanla bu logonun yerini dünyayı sembolize eden illüstrasyonlara bırakmış, ardından da boyutlu, renklerin özenle seçildiği ve program türüne uygun, hareketli grafik öğeler ortaya çıkmıştır.

<http://www.trt.net.tr/tvprogramlar/40.yil/kisi2.aspx>

Resim 2.15. Haberler, TRT, 1968

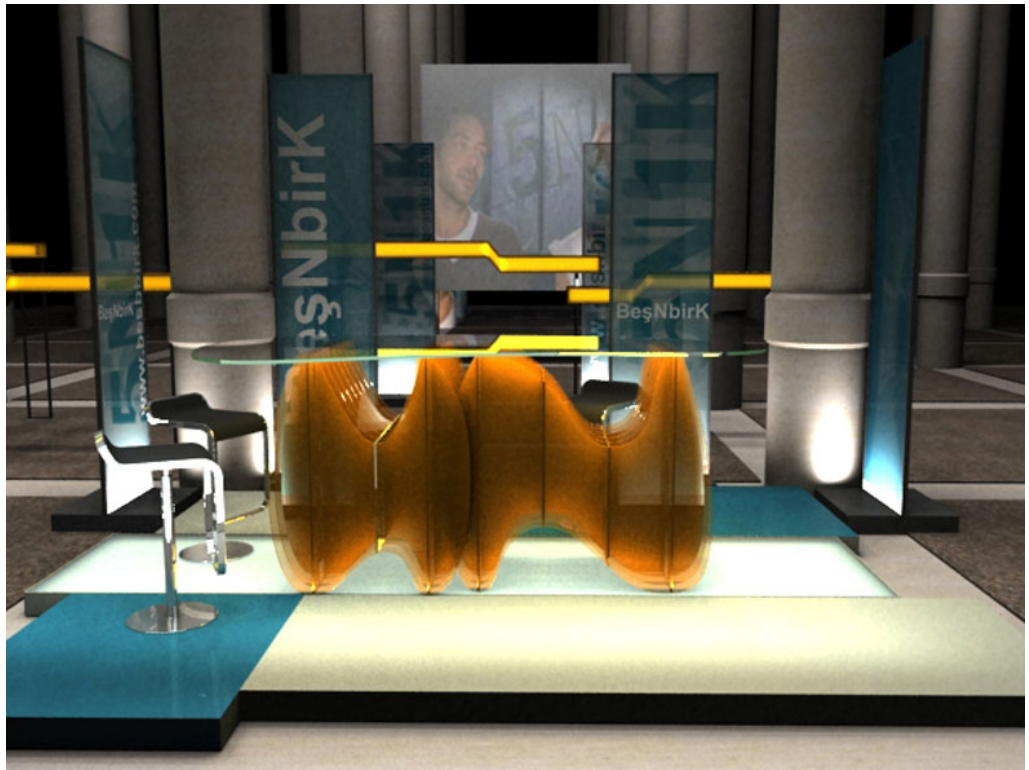
Yıllar içinde ortaya çıkan özel televizyonlar, dekorda kullanılan bu öğeleri bir üst seviyeye çıkararak, haber stüdyolarında daha detaylı tasarımlara ve video ekranlarının da olduğu dekorlara yer vermeye başlamıştır. Son bir kaç yılda, yabancı televizyon kanallarının da örnek alınmasının yanı sıra gelişen teknik imkanlar, en önemli program türü olan haber programlarının dekorlarında çok farklı çözümlemelere gidilmesine sebep olmuştur.

Özel televizyonların izlenme yarışında, haber programlarının ciddiyetinin bozulması ve daha çok magazinleşmesi sonucu, dekordaki öğelere uzun yıllardır hakim olan güvenin sembolü mavi renk ve klasikleşmiş dünya figürleri, yerini kırmızı, turuncu ve sarı tonlara sahip, eskiye oranla daha büyük ve birbirinden farklı haber dekorlarına bırakmıştır.

<http://www.haber7.com/televizyon/haber/1110325-iste-trt-haberin-basina-getirilen-isim>

Resim 2.16. Haber Stüdyosu, TRT Haber, 2014

<http://www.workhausistanbul.com/eng/tv.php>

Resim 2.17. 5N1K, CNN Türk, 2009

2.7.3. Sabah Programları

Türk Televizyonlarında ilk örnekleri TRT'de daha çok haber içerikli programlar olarak görülen sabah programları, 90'larda ortaya çıkan pop kültürünün etkisi ve özel televizyon kanallarının yayına hayatına başlamasıyla, değişen genç nüfusu önemli bir hedef kitle haline getirerek sabah programlarının önem kazanmasına sebep olmuştur. Önceleri altın çağlarını yaşayan Türk Pop müziği kliplerinin yayınlandığı müzik istek programları formatında başlasa da, sunucuların başarısı ve genç izleyicinin yoğun ilgisi nedeniyle, sabah programları diğer özel kanallara da yayılmış özellikle "Sabah Şekerleri" ismi bu tarz programların genel adı haline gelmiştir. (Resim 2.18.)

http://www.medyaradar.com/g1/f9b_bf17f.jpg

Resim 2.18. Sabah Şekerleri, KanalD, 1997

Bu dönemde sabah programı dekorlarında sıcak renkler tercih edilmiş, sanatçı afişleri, çok renkli soyut illüstrasyonlar ve bazen de fotoğraflar tamamlayıcı grafik öğe olarak kullanılmıştır. Özel kanallarda rekabetin artması, sabah programlarının daha büyük dekorlarla ve daha magazinsel içeriklerle yapılmasına sebep olmuş, 2000'lerde, dinen Türk pop müzik akımının da etkisiyle, bu programlar genç kitleyi kaybetmeye başlamıştır. Sabah kuşağı izleyici kitlesine de değişmiş; gençler yerine kadın izleyicilere yönelik programlar hazırlanmaya başlanmıştır. (Resim 2.19.)

<http://pazarvatan.gazetevatan.com/haberdetay.asp?hkat=1&hid=23419>

Resim 2.19. Seda Sayan Show, Show TV, 2014

Çok izlenilmeleri nedeniyle sabah programı dekorları, adeta büyük şov programlarıyla yarışır hale gelmiştir. Genelde kadın seyircilerin oturduğu gösterişli koltukları ve oturma gruplarını barındıran dekorlarda, büyük video panellerde sunulan, dekora katkı yapan hareketli grafikler ve başarılı ışık uygulamaları kullanılmaya başlanmıştır. (Resim 2.20.)

<http://www.kirmiziturk.com/forum/f196/muge-anli-atv-tatli-sert-hd-11-15-11-2013-a-224294/>

Resim 2.20. Tatlı Sert, ATV, 2013

2.7.4. Tartışma Programları

Stüdyo içerisinde genelde canlı olarak gerçekleştirilen bu program türü; güncel toplumsal olayların ve konuların enine boyuna tartışılmasını sağlamak ve kamu oyunu, geniş çaplı bilgilendirmek amacıyla hazırlanır. (Gürer, 2014:214)

Televizyon programcılığının hazırlanması en kolay ürünleri olan tartışma programları, kısıtlı imkanlara sahip olan tek kanallı dönemde sığınılacak bir çatı olmuştur. Gittikçe artan yayın akışı TRT'nin yapımı maliyetsiz olan tartışma programlarına yönelmesine sebep olmuştur. Genellikle oval bir masa etrafında veya oval bir oturma grubu etrafına dizilen yorumcular ve bir moderatörden oluşan tartışma programlarında dekor seçimi de uzun süre bu konseptte göre yapılmıştır. Rekabetin artması zamanla bu programların daha büyük dekorlarla ve daha magazinsel içeriklerle yapılmasına sebep olmuştur. (Resim 2.21.)

<http://www.06haberler.com/wp-content/uploads/bagislar-engelleniyor-iddiasi.jpg>

Resim 2.21. Ne Oluyor, CNNTürk, 2014

2.7.5. Yarışma Programları

Yarışma programlarının temeli eğlendirmek, eğitmek, ölçmek ve yarıştırmak amaçları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Yarışma Programları ciddi titiz bir çalışma, senaryo hazırlama ve profesyonel bir sonucu gerektirmektedir. (Demircan, 2000:185)

Başlarda eğlence programları içindeki küçük bölümler olarak ortaya çıkan televizyon yarışmalarının gördükleri ilgi, zamanla yarışmaların bir program türü olarak karşımıza çıkmasına neden olmuştur. "Evet Hayır", "Değiştir" "Tele Kutu" gibi yarışmalar, içinde yer aldıkları programın önüne geçmeye başlamalarına rağmen, TRT'nin rakipsiz olması ve reyting kaygısı taşımaması, belki de yarışma programlarının kısıtlı sayıda kalmasına sebep olmuştur. Ancak, özel televizyonların hızla yayın hayatına başlaması ve içerik arayışı, yarışma programlarını çeşitlendirmiş ve bir çok yarışma formatının ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Televizyonlarda yayınlanan programlarda toplumun beklentilerinden hareketle ihtiyaçlara yönelik bir içerik sunulmaktadır. Yarışma programları, diğer televizyon program türleri içerisinde gündelik yaşamdaki tüketim olgusuna vurgu yapan bir içeriğe vurgu yapmaktadır. Yarışma ve kazanma dürtüsü program içerisinde kurulan oyun örgüsü ile bazen bilgiye bazen yeteneğe dayanmaktadır. Stüdyo içerisinde kurulan dekor ve aydınlatma öğeleri ile program izleyici ilgisini canlı tutulmaya çalışılmaktadır. (Gürer, 2014:223)

Günümüzde çok farklı sayıda ve içerikte yarışma programı yayınlanmaktadır. Bu programların dekorları, formatlarına göre oluşturulmakta ve çeşitlilik göstermektedir. Ortak özellikleri ise ışık, ses ve hareketli grafik öğelerinin dekorda öne çıkmasıdır. (Resim 2.22.)

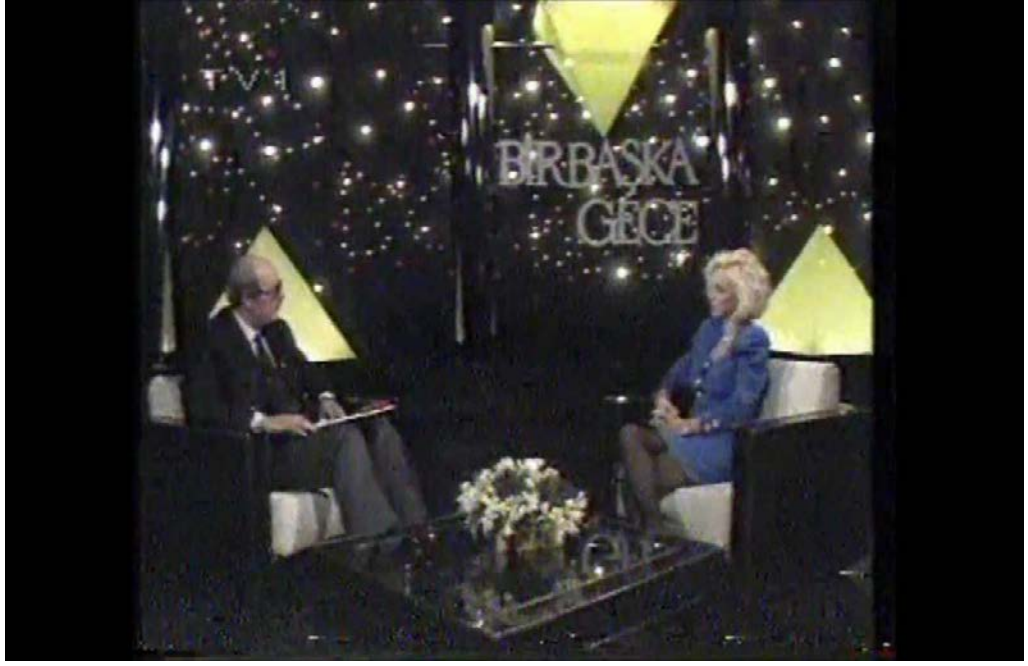

<http://www.acunn.com/galeri/iste-karsinizda-yenilenmis-haliyle-o-ses-turkiye-studyolari/1086/sayfa/2>

Resim 2.22. O Ses Türkiye, TV8, 2014

2.7.6. Eğlence Programları

Türk televizyonları, en başarılı yayın örneklerini bu tür programlarda vermiştir. TRT'de ilk önceleri tiyatro salonunu andıran küçük sahne dekorlarıyla çekilen; sunucu ve müzisyenlerin yer aldığı konser niteliğindeki eğlence programları, zamanla gelişerek daha renkli yapımlar haline gelmiştir. İzleyicinin artan ilgisi, TRT'de profesyonel dekor çalışmalarının ilk kez eğlence programları için yapılmasına sebep olmuştur. Eğlence programlarına yön veren 1990'da TRT'de yayına başlayan "Bir Başka Gece" (Resim 2.23.) ve 1987'de TRT'de yayınlanan "Tele Pazar" (Resim 2.24.) isimli programlar, dekor ve içerik olarak sürekli geliştirilerek uzun süreler yayınlanmıştır.

<http://i.ytimg.com/vi/NIwit1ncQII/maxresdefault.jpg>

Resim 2.23. Bir Başka Gece, TRT, 1990

<http://i.ytimg.com/vi/lxbXROJuZs8/hqdefault.jpg>

Resim 2.24. Tele Pazar, TRT, 1987

Özel televizyonların ortaya çıkışıyla çeşitlenen eğlence programlarının sayısı artmış, çok özgün formatlarda, çok çeşitli dekorlarla ekranlarda boy göstermeye başlamıştır. Genellikle daha esnek içeriğe sahip olan eğlence programı dekorlarında, bir çok sıra dışı ve sanatsal fikir denenmiştir. (Resim 2.25.)

<https://twitter.com/makinakafa/status/472472488694546432/photo/1>

Resim 2.25. Mankina Kafa, Haber Türk, 2014

Talk Show adı verilen sohbet programlarından, becerilerin sergilendiği programlara kadar bir çok yerli ve yabancı formatın kullanıldığı bu program türü hala yüksek izleme oranları beklentisini yeterince karşılayan yapımlar olarak hayatını sürdürmektedir. Dekor olarak en yetkin seviyede örneklerini veren eğlence programı dekorlarında, ışık, renk, tipografi, illüstrasyon ve fotoğraf, dekorun tamamlayıcı grafik öğeleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.7.7. Magazin Programları

Eğlendirirken bilgi vermeyi amaçlayan yayıncılık türü olarak tanımlanan magazin, bilgilendirmekten öte hoşça vakit geçirmek, oyalanmak ve gündelik hayatın sıkıntılarından bir nebze olsun kurtulmak için izlenmektedir. (Dağtaş, 2006:101)

Magazin programları, ekranda görünen ya da yalnızca üst ses şeklinde işleyen bir sunucu tarafından birbirine bağlanan bölümlerden oluşur. basılı dergilerde benzer şekilde, farklı bir dizi gündem maddesini tek bir program halinde, paketlenmiş olarak sunarlar.

Bu tür programlar haber, belgesel, kurmaca, söyleşiler, grafikler ve arşiv görüntüleri gibi farklı türde içerikleri barındırabilirler. (Worthington, 2011:134)

Küçük stüdyolarda izleyiciye sunulan magazin programlarının dekorlarında, ışıltılı gece hayatını betimleyen ışık oyunları, gösterişli ünlülerin fotoğrafları, illüstrasyonlar ile izleyicinin ilgisi çekilmeye çalışılmaktadır.

http://www.yogamimarlik.com/images/uygulamalar/hey_canli/B/b3.jpg

Resim 2.26. Heyecanlı, Kanal 1, 2011

2.7.8. Spor Programları

Televizyon programları içinde gelişen ve değişen medyaya karşı önemini korumayı başaran programlardan biri de spor programlarıdır. Yerel ya da ulusal televizyonlar spor olaylarından haberdar olmak isteyen izleyenler için etkin bir haber kaynağı konumundadır. Sporun hem eğlence hem para kazanma aracı olarak bireyin günlük hayatında önem kazanmasıyla birlikte içerik çeşitliliği de artmaktadır. (Gürer, 2014:211)

Dünyadaki örneklerinden çok farklı olarak, sanki bir gelenek gibi, halı saha, stadyum ve dolayısıyla sporu çağrıştırdığı gerekçesiyle, genellikle yeşil rengin hakim olduğu dekorlar kullanılmaktadır. Tartışma programı görünümündeki bu yapımlar, tek kanallı dönemden beri ekranlardaki yerini ısrarla korumaktadır. Günümüzde spor yayıncılığı, estetik grafik öğelerin kullanıldığı dekorda sunulan spor programları haline gelmiştir.

<http://sports.turner.com/turnersportsnews/imgs/NBA-TV-court-shot-med.jpg>

Resim 2.27. Canlı Yayın Stüdyosu, NBA TV, 2012

<http://www.sekipdavaz.com/tv-ntv90dakika.htm>

Resim 2.28. 90 Dakika, NTV, 2008

http://img-cdn.ntvspor.net/C/1/522/STUDYO_JBXDO.jpg

Resim 2.29. Ana Stüdyo, NTV, 2014

2.7.9. Sinema Programları

Bu program çeşidi, başlarda tematik programların içinde ek bir bölüm olarak yer alırken, 90'larda Hollywood filmlerinin sinema salonlarının tekrar dolmasına sebep olması, bu tarz programların da önemini arttırmıştır. Gerek genel yayın yapan televizyonların, gerekse tematik kanalların, yayın akışlarında yer bulan sinema programları, insanların izleyecekleri sinema filmlerini seçmelerini sağlayan önemli bilgi kaynaklarıydı.

Vizyona giren filmlerin fragmanlarının ağırlıklı olarak yer aldığı sinema programları genellikle bir sinemayı veya bekleme salonunu andıran, en fazla 2 duvarlı dekorlarla ve grafik öge olarak sayabileceğimiz sinema afişleriyle kaplanarak hazırlanmaktadır. (Resim 2.30.)

http://farm8.staticflickr.com/7197/6964948915_62067c1075_o.jpg

Resim 2.30. Klak Sinema Programı, KanalTürk, 2012

3. BÖLÜM

TELEVİZYON DEKORLARINDAKİ GRAFİK ÖĞELER

3.1 Televizyon Dekorlarındaki Grafik Öğeler

Grafik tasarım ve iç mekan tasarımının, tarihte daha önceden karşımıza çıkmış bir bağı vardır. İç mekanda günümüzde yeniden canlanan duvar grafikleri bir bakıma klasik salon resimlerinin (salon painting) tekrarına benzetilebilir. 1500'lerde Albrecht Dürer, baskı yöntemleriyle ürettiği resimlerini genellikle sonradan renklendirerek duvarlara yapıştırmaktaydı; bu gelenek duvar kağıdının başlangıcını oluşturmuştur. (Taşçıoğlu, 2013:100)

Her tarzda süsleme ve kaplamanın yeniden tercih edilir hale gelmesiyle dekorasyonda grafik tasarım çok fazla çeşitli ve renkli uygulamalarla ortaya çıkmıştır ve yaygınlaşmıştır. Dekoratif olarak grafik tasarım, üretiminin ucuz oluşu ve bilgisayar teknolojisiyle artık neredeyse herkesin bu tasarımları üretebilecek imkanlara sahip olması nedeniyle yaygınlaşmıştır.

Halka ait kentsel alanlar grafik tasarım alanını tüm çeşitliliğiyle görebilmek için bir sahnedir. Reklamdan aktivizme, farklı sesler kendilerini göstermek için birbiriyle yarışır. (Lupton, 1996:15)

21. yüzyılda tüketim kültürünün baskısıyla artık zorunlu hale gelen, tüketime yönlendirici ve hatta şartlandırıcı grafik öğeler tüm çevremizi bir görsel iletişim mekanına dönüştürmüştür.

Grafik tasarım denildiğinde akla öncelikle ve genellikle logo tasarımı, sayfa tasarımı, afiş gibi ikiboyutlu yüzeylerde konumlanan görsel düzenlemeler gelir. Ancak grafik tasarım bunların çok daha ötesindedir. Kavramların yorumlandığı ve görsel elemanların fikrin en iyi iletişim kuracak şekilde biçimlendirilerek bir araya getirildiği yerde, gerçek anlamda grafik tasarımcıdan söz edilebilir. (Taşçıoğlu, 2013:129)

Etrafımızda gördüğümüz dekoratif amaçlı malzemelerin mesaj verir bir ilan tahtası gibi kullanılması, grafik tasarım öğelerinin mekan içerisinde bir dekor tasarım elemanı olarak kullanılmasını doğal bir süreç haline getirirken olumlu bir gelişmeye sebep vermiş ve grafik sanatının tüketimi arttırıcı etkisinin yanında dekor tasarımlarını, görsel olarak daha etkileyici hale getirdiği fark edilmiştir.

3.1.1. Fotoğraf

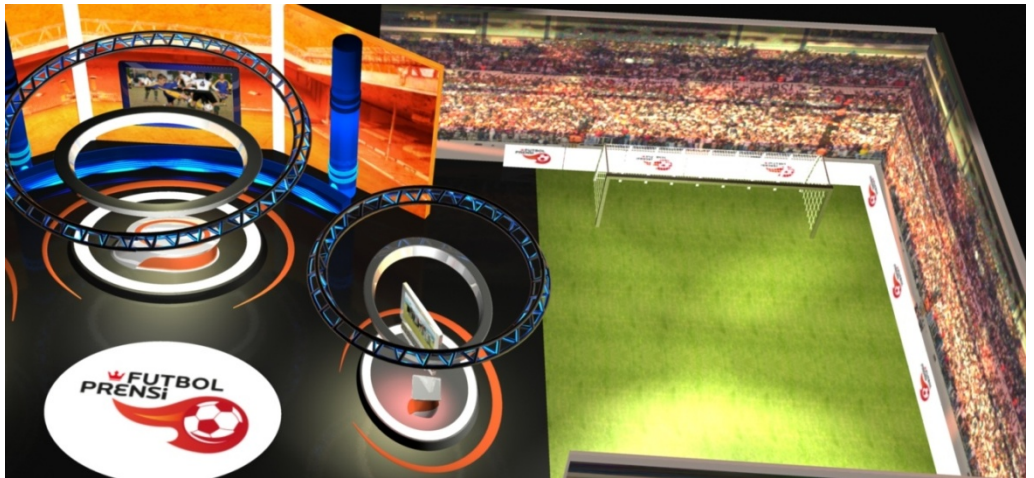
Televizyon dekorlarında fotoğraf kullanımı çok yaygındır. Bu dekor öğesi, programın izleyiciye vermek istediği duygu durumunu veremediği ve estetik kaygılarla yapılmadığı zaman başarısız uygulamalar ortaya çıkmaktadır. Fotoğrafi müdahale etmeden, çekildiği haliyle kullanmak yerine, programın kimliğine uygun olarak işlemek ve dekordan kopuk gereksiz bir öğe olarak değil de, dekora anlam katan ve programın genel konusunu anımsatan bir tasarım elemanı olarak kullanmak gerekir. Fotoğrafın üzerine eklenen bir doku veya fotoğrafın renklerinde yapılan küçük bir değişiklik bile bu amaca ulaşmak için yeterli olabilir.

"Özellikle Türkiye'deki fotoğraf algısı göz önüne alındığında, koleksiyon amacıyla biriktiren küçük bir kesim dışında kalan insanlar için fotoğraf, sadece bir anı ve dekor malzemesi olarak görmekteler. Örnekteki fotoğrafta, buradaki malzemenin ne olduğundan ziyade, dikkat dağıtacak hiçbir şey yok. Yani tamamen ilgiyi konuğa ve sunucuya almaya dönük, izleyenin sadece oraya odaklanmasını sağlayan rutin harekete sahip bir fotoğraf. (Resim 3.1.) Özellikle dijital dönüşümden sonra fotoğrafın kendisinin kullanım mecraları da çok değişkenlik göstermeye başladı. Dolayısıyla biz sadece bir fotoğrafı, bir stok malzemesi olarak milyonlarca yerde görüyoruz." (Seven, 2015)

Resim 3.1. Süper Basket, TRT Spor, 2010

"Futbol Prensi" isimli televizyon programında, kaleye gol atarak puan toplanan bölüm için, stüdyo duvarına bir tribün görüntüsü giydirilmiştir. (Resim 3.2.) Ustaca hazırlanan bu görüntü karşısında izleyici rahatsızlık duymayacak, aksine fark etmeden spor programını sanki stadyumunda izliyormuş gibi hissedebilecektir. Bu haliyle, fotoğraf da programda izleyicide oluşturulmak istenen duygu durumunun iletilmesinde, etkili bir grafik öğesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Resim 3.2. Futbol Prensi, TRT Spor, 2012

3.1.2. İllüstrasyon

Başlık, slogan ya da metin gibi sözel unsurları görsel olarak betimleyen ya da yorumlayan bütün unsurlara genel olarak "illüstrasyon" adı verilir. İllüstrasyonların hazırlanmasında geleneksel çizim ve boyama malzemelerinin yanı sıra, fotoğraf, kolaj ve bilgisayar tekniklerinden de yararlanılmaktadır. (Becer, 2013:210)

Jeoloji, botanik, tıp, zooloji, mekanik, gazete, reklam ve daha bir çok farklı alanda kullanılan illüstrasyonda öncelikli amaç, sanattan ziyade konuyu anlatmaktır.

Mimari ve iç dekorasyona yönelik üç boyutlu duygusu veren görüntüler, bilgisayar yardımıyla gerçekleştirilmektedir. (Becer, 2013:211)

GS TV stüdyo dekorunda kullanılan illüstrasyonlar, dekoru tamamlayıcı bir grafik öğe olarak görülmektedir. İllüstrasyonun buradaki kullanım amacı, Galatasaray'ın Sarı ve Kırmızı renklere sahip, genç ve dinamik bir futbol takımı olduğudur. (Resim 3.3.)

<http://www.botetasarim.com/index.php?t=10&cats=31&refd=118>

Resim 3.3. GS TV Florya Stüdyo Dekor, 2011

<http://www.botetasarim.com/index.php?t=10&cats=31&refd=118>

Resim 3.4. GS TV Florya Stüdyo Dekorü, 2011

3.1.3. Hareketli Grafik

Son dönemlerde maliyetli ve zahmetli olması sebebiyle, programlara ayrı ayrı dekor yapmaktan kaçınan televizyon kanalları, stüdyolarının büyük bir bölümünü kaplayan video ekranlarda, hareketli grafikler kullanmaya başlamışlardır. Dekordaki bu grafik öğeler, yalnızca bilgisayar kullanılarak üretilebildikleri ve direkt video ekranlarda sunuldukları için, daha fazla emek ve maliyete sebep olan grafik baskı ve dekoratif elemanların yerini almaya başlamıştır. Hareketli grafik öğeler, bilgisayar ortamında dijital olarak hazırlanırlar.

<http://i.ytimg.com/vi/0uUj82-lZsU/hqdefault.jpg>

Resim 3.5. Teke Tek, HaberTürk, 2014

<http://i.ytimg.com/vi/2pUhULNqVkk/hqdefault.jpg>

Resim 3.6. Karşıt Görüş, HaberTürk, 2014

<http://i.ytimg.com/vi/jSRZb9HB4cU/maxresdefault.jpg>

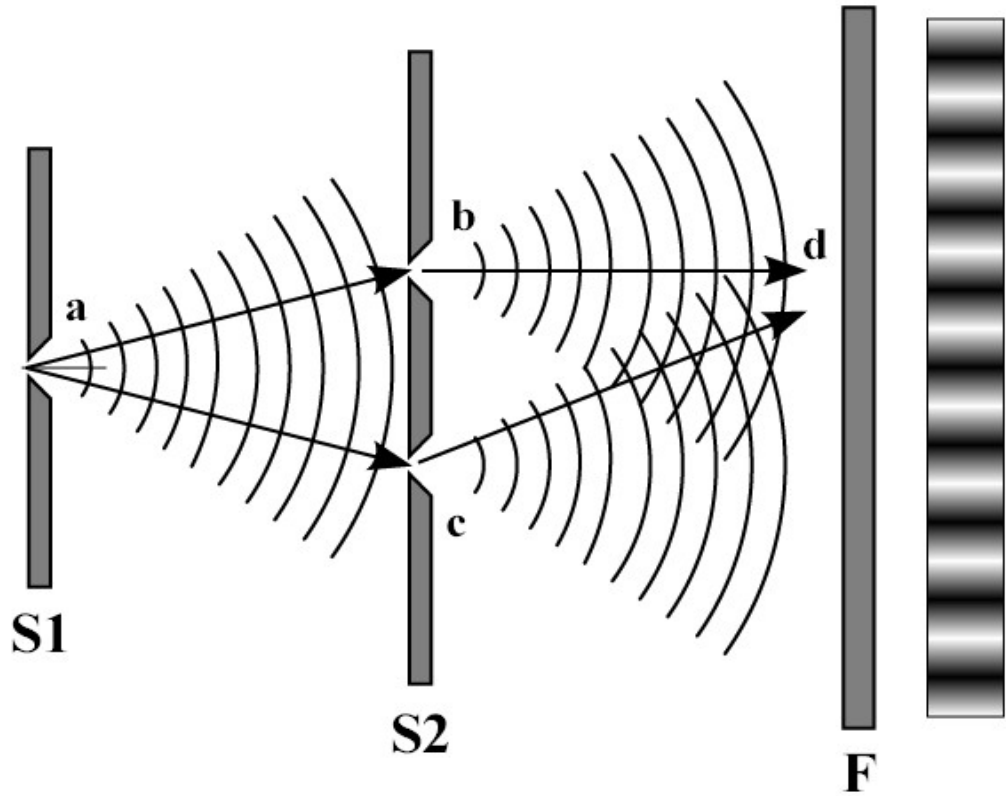
Resim 3.7. Tarihin Arka Odası, HaberTürk, 2014

Haber Türk televizyonu stüdyolarında hazırlanarak yayınlanan bu üç televizyon programının dekor tasarımındaki hareketli grafikler görüldüğü gibi, renk olarak benzerlik göstermektedir. Televizyon dekorları birbirinin kopyası izlenimi vermektedir. Diğer dekor öğeleriyle uyumlu çalışmalar ortaya çıksa da, genelde özensiz ve acemice hazırlanan bu hareketli grafikler, program dekorundaki estetik bütünlüğü bozmakta ve izleyiciyi rahatsız eden, göz yoran birer dekor öğesi haline dönüşmektedir.

3.1.4. Renk

1666 yılında Isaac Newton tarafından, camdan prizmayla karanlık bir odada keşfedilen ışığın dalga boylarına bölünerek kırılması, bu konudaki çalışma ve araştırmalara yol göstermiştir. (Finlay, 2007:22) Newton araştırmasında, karanlık bir odaya küçük bir delikten tek bir güneş ışığına eşdeğer ince bir ışık demeti sızmasını sağlamış ve bu ışığı bir üçgen prizmadan geçirerek beyaz ışığı güneş tayfi renklerine ayırmayı başarmıştır. Daha sonrasında tamamlayıcı renkleri ve renk karışımlarını gösteren bir renk çemberi geliştirilmiştir.

Fizikçi Thomas Young ise 1802 yılında görünen ışığın belli bir aralığına karşı duyarlı olan, gözlerde üç tip koni hücrelerinin varlığını öne sürmüştür. Yaptığı deneyinde, ışığın öncelikle bir yarıktan sonra da bir inçin belli bir oranı ile düzenlenmiş iki adet dar yarıktan geçmesini sağlamıştır. Deneyde iki yarıktan geçen ışık bir ekrana düşecek şekilde ayarlanarak yansıtılmıştır. Bunun sonucunda Young, ışınların ayrı ve çakışkan olarak ayrıştığını çakışkan alanlarda parlak kemerlerin karanlık kemerlerle birbirini izlediğini bulmuştur (Şekil 3). Young bununla; renkleri açıklayabileceği, ışığın dalga doğasını saptamıştır. Ayrıca rengin dalgaboyuyla ilişkisini ortaya çıkarmıştır ve Newton tarafından belirlenen 7 rengin yaklaşık dalgaboylarını hesaplamıştır. Bu deneyiyle ışığın dalga teorisine basit bir kanıt ortaya koymuştur (<http://www.geog.ucsb.edu>). (Polat, 2012:167)

<http://www.physicsoftheuniverse.com>, 2012

Şekil 3: Thomas Young çift yarık deneyi

Çağdaş bilimin açıklamalarına göre renk, elektromanyetik dalgalardan oluşur. 'Renk ışığın kendi öz yapısına ve nesnelere üzerindeki yayılımına bağlı olarak göz üzerinde yaptığı etki.' demektir. (Sözen ve Tanyeli, 1986:200)

Renk, ışığın değişik dalga boylarının, gözün retinasına ulaşması ile ortaya çıkan bir algılama durumudur. Çevremizde gördüğümüz her nesne, o nesneyi tanımlamamızı sağlayan belli bir renge sahiptir. Nesne ve nesnenin sahip olduğu renk arasında yapısal bir ilişki vardır. Nesnenin bulunduğu mekan ışığı değişse de, yapısal özellikleri değişmez. Bu nedenle her nesne belirli bir rengi ve buna bağlı olarak da belirli bir duygu durumunu da çağırır.

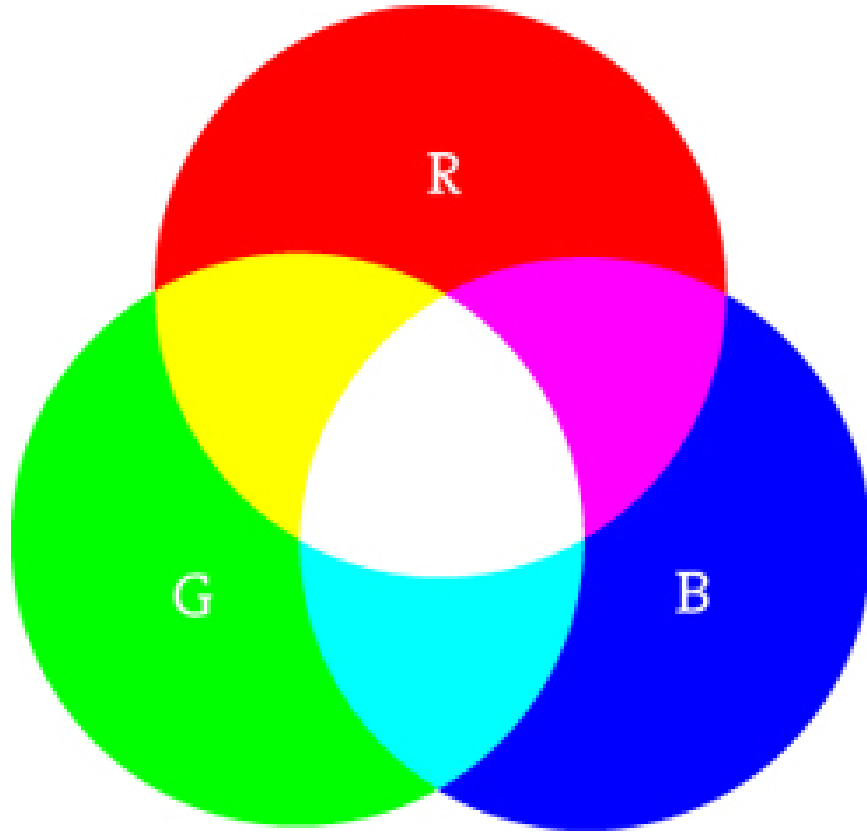
Televizyonda renklerin kullanımı önemli bir konu olmasına rağmen Her zaman bilinçli yapılan bir iş değildir. Oysa her rengin taşıdığı bir anlam ve izleyenin bilinçaltında uyandırdığı bir etki vardır. Genellikle ekranlarda bir eğlence programı yapılıyorsa birbirinden canlı renklerle bezeli bir dekor hazırlandığını, daha ciddi içerikli bir program yapılacaksa da, koyu renklerin ciddiyet taşıdığı bilgisiyse dekorun koyu renklerle doldurulup değiştirildiğini görüyoruz. (Ertike, 2009:71)

Görsel algılamada renk, görme duyumunun ışıkla birlikte diğer uyarandır. Sinema ve televizyon alanında renk önemli bir anlatım aracıdır. (Vardar, 2012:24)

Renklerin insan algısına dayalı farklılıkları televizyon görüntüsünün soyut zeminlerinden biridir. Bir düzlem üzerinde çeşitli renklerin yan yana getirildiğinde, bu renklerin farklı algısal nitelikleri, uzaklık yakınlık yani bir derinlik yanılsaması oluşturabilmektedir. Bu derinlik yanılsaması somut olarak renklerle ifade edildiğinde; kırmızı, sarı, turuncu gibi sıcak renklerin, soğuk renklerden daha yakında algılanırlar. Koyu zeminin karşısındaki parlak renk, olduğundan daha geniş ve çarpıcı görünür. Koyu doygun renklerin, açık ve doymamış pastel renklere oranla görsel olarak daha ağır ve daha katı algılanır. Bu tasarımcıya, geniş pastel renkli alanları, fiziksel olarak daha dar, psikolojik olarak daha kederli görünümlü doymuş renklerle dengeleyebilme olanağı verir. (Öksüz, 2009)

Televizyon ekranlarında renkler üç ana rengin karışımı ile elde edilir: kırmızı, yeşil ve mavi. Kısaca "**RGB**". Dijital projeksiyonlar, televizyon ve bilgisayar gibi ışıklı cihazlar için geçerli olan artırmalı renk sistemidir. RGB kavramını oluşturan ana renkler (R=kırmızı, G= yeşil, B= mavi), birleştiklerinde ise, diğer bütün renk tonlarını oluştururlar. Kırmızı, yeşil ve mavi eşit miktarlarda birleştiklerinde beyaz ışığı oluştururlar. (Braha ve Byrne, 2011:119)

Televizyon grafiklerinde, RGB renk sistemi kullanılır. (Şekil 4)

Kaynak: <https://www.processing.org/tutorials/color/imgs/rgb.jpg>

Şekil 4: RGB

Rengin fiziksel algılanmasıyla ilgili özellikleri elektronik görüntünün, görüntü oluşturma süreci için özel anlamlar taşımaktadır. Kamera ve diğer görüntü üretim aygıtları bütün reklere ya da belli renklere karşı körelebilmektedir. Bu iç ışık, yani ekrandaki elektronik noktacıkların yönlendirilmesiyle gerçekleştirilir. Videoda görüntüyü, kırmızı-yeşil-mavi üç temel renkten oluşan ışıklı noktacıklar meydana getirir. (Kılıç, 2000:29-30)

Sıcak ve soğuk renk tonları başarılı bir şekilde kullanılarak, televizyon dekorlarında, program türüne göre izleyiciye verilmek istenen duygu durumu, başarıyla sağlanabilmektedir. Örnek olarak, eğlence programlarında kırmızı, turuncu, sarı gibi sıcak ve canlı renkler kullanılarak televizyon izleyicisinin sıkılmadan programı izlemesini ve kendini mutlu hissederek daha fazla eğlenmesi sağlandığı gibi, çocuk programlarında tercih edilen pembe renk ile sıcaklık, sevecenlik ve rahatlık duygusu verilerek çocuk izleyici tarafından program izlettirebilir. Yine aynı doğrultuda, haber programlarında mavi, lacivert ve gri gibi soğuk renkleri tercih ederek, seyircide ciddiyet duygusunu uyandırarak, ilgisinin dağılmadan anlatılan habere odaklanması sağlanabilir.

3.1.5. Tipografi

Tipografi, yazılı bir fikre görsel bir biçim verilmesi anlamına gelir. Tipografi bir tasarıma kişilik ve duygu veren en etkili unsurlardan biridir; aldığı görsel biçim söz konusu fikrin erişebilirliğini ve okuyucunun tepkisini çarpıcı biçimde değiştirir. (Ambrose ve Harris, 2012:38)

Tipografi terimi ilk kez Johann Gutenberg'in metal harflerini tanımlamakta kullanılmıştır. Günümüzde ise; bütün baskı yazıları, noktalama işaretlerinin sanatsal, tasarıma dayalı özelliklerini ve üretim teknolojilerini konu alan bir uzmanlık alanı olarak kabul etmektedir (Becer. 1997:176)

Kullandığımız her yazı karakteri, farklı tarz, biçim ve kişiliğe sahiptir. Bu sayede ifade ettikleri kelimelerin ötesinde, okuyucularla görsel olarak iletişime geçmektedir.

Okunabilir bir yazı, tipografinin merkezidir. Çünkü zayıf ve harf formundan uzak bir yazı karakteri yazıların önemini anlamamamıza neden olur ve sadece bunlara konsantre olmamıza yol açar. Tutarlı bir espas, (harf arası) okumayı kolaylaştırır ve ahenk sağlar. Bazı karakterlerin seçimi içerikle eşdeğerde olmalıdır ve onu yansıtmalıdır. Önemli olan şey onu seçmek, başlamak ve bitirmektir. Seçimimizi yaparken tipografinin de modası olduğunu ama bizim de bir moda yaratacağımızı unutmamak gerekir. (İstek, 2005:115)

Markalaşma arttıkça televizyon dekorlarındaki grafik öğelerde, ayırt edici özellikler arasında tipografi de yerini hızlıca almıştır. Son derece rekabetçi bir sektör olan televizyon yayıncılığı da, marka ve kendine özgü bir kimlik oluşturarak, televizyon programlarının akılda kalıcılığını arttırmak için logo ve yazı içerikli dekor öğelerine yer verilmektedir. (Resim 3.8.)

<http://workhausistanbul.com/images/content/dtps03.jpg>

Resim 3.8. Önce Çocuk, Diyanet TV, 2014

Star TV'de yayınlanan "Nihat Hatipoğlu ile Ramazan Sohbetleri" program dekorunda, koyu renk mekanda odak noktası vurgulanarak izleyicinin dikkatini dağıtabilecek detaylardan her kaçınılarak, programda anlatılacak olan konuya odaklanılması sağlanmaya çalışılmıştır. (Resim 3.9.) Dini temalı bu televizyon programının dekorunda kullanılan tipografi, Arapça düzenlemeler içermektedir. Az sayıda renk kullanılmasıyla beraber, dini içerikli sohbe uygun bir mekan oluşturulmuştur.

<http://ahmetrustem.blogspot.com.tr/2014/09/mustafa-karatas-ile-muhabbet-saati.html>

Resim 3.9. Nihat Hatipoğlu ile Ramazan Sohbetleri Dekor Tasarımı, 2014

<http://ahmetrustem.blogspot.com.tr/2014/09/mustafa-karatas-ile-muhabbet-saati.html>

Resim 3.10. Nihat Hatipoğlu ile Ramazan Sohbetleri, Star TV, 2014

4. BÖLÜM

TARTIŞMA PROGRAMI DEKORLARININ İNCELENMESİ

4.1 Tartışma Programları Türleri ve Dekorları

Belirlenen bir konuyu işlerken kullanılan araçlar, teknik öğelerin kullanışı, olayların ele alınış biçimine göre ortak yönleri seçilerek yapılan ayırlamalar televizyon program türlerini ortaya çıkarmaktadır. Televizyon program türleri ulusal ya da uluslararası çalışmalarda benzer kriterlere sahip sınıflandırmalar yapılabilmektedir. Televizyon programları ortaya koyanların kültürlerini yansıtmaktadır. Program türlerinde özelde bireyin genelde toplumun ele alınışı izleyicinin ekran başında tutulmasında önemli bir faktördür. (Gürer, 2014:192) Bu bağlamda tartışma programı da kendi içerisinde türlere ayrılmakta ve bu türlerin dekorları ve dekorlarında kullanılan grafik öğeler farklılık gösterebilmektedir.

4.1.1. Güncel Tartışma Programları

"Türk televizyonculuğunda en büyük eksikliklerden bir tanesi dekordur ve dekor tasarımıdır; aynı eksiklik sahne sanatlarında da geçerlidir. Artık 'O Ses Türkiye' ve 'Bu Tarz Benim' gibi büyük yapımlarda, prodüksiyonu büyük olan işlerde çok iyi dekorlar yapılmaktadır. Ancak bütçesi daha düşük olan programlarda, sadece dekor olsun diye, özensiz ve düşünülmemiş, geçiştirilmiş dekorlar kullanılmaktadır. Örnek olarak, bir sohbet programında arka fonda bir İstanbul manzarası, klasik eğlence programıysa bir şehir fotoğrafının önüne iki koltuk konularak program dekoru çözümlenmeye çalışılmaktadır." (Semercioğlu, 2015)

<http://ahmetrustem.blogspot.com.tr/2013/12/mesut-yar-burada-laf-cok.html>

Resim 4.1. Burada Laf Çok, CNN Türk, 2013

Çok değişken olan güncel tartışma programları dekorlarının kaliteleri de yine izlenme oranlarına göre artmakta veya azalmaktadır. Daha çok tercih edilen televizyon kanallarında, özellikle gece geç saatlerde yayınlanan ve çok uzun soluklu olan Beyaz Show, eskiden beri çeşitli isimlerle yapılmasına rağmen, sunucusu ve içeriği genel olarak değişmemiştir. Okan Bayülgen'in sunduğu tartışma programları gibi artık kemikleşmiş bir izleyici kitlesine sahip programların dekorları, diğerlerine oranla daha fazla öne çıkmaktadır. Gece yayınlanan bu programlarda, mavi tonları daha fazla kullanılmakla beraber, daha çok magazin içerikli güncel tartışma programları sıcak renklerin kullanıldığı dekorlara sahiptir.

4.1.2. Tarih Tartışma Programları

Türkiye'de popüler tarih dergilerinin ortaya çıkması ve beğenilmesi sonucu tematik olarak adlandırılan haber ağırlıklı televizyon kanallarında da tarih tartışma programları artmaya başlamıştır. Bu programların izlenme oranları tatmin edici olduğu için birçok televizyon kanalında yapılmaya başlanmıştır.

Dekor tasarımlarında kullanılan grafik öğelerde tarihi anımsatacak çalışmalar görülmektedir. Geçmiş zamanı sembolize adına daha çok kahverengi tonların hakim olduğu görülen programlardan TRT'de yayınlanan Nuh'un Gemisi isimli yapımın dekor tasarımında da bu tarz bir dekor hazırlandığı görülmektedir. Ahşabın geçmiş zaman etkisi vermesi nedeniyle tarih programlarının dekorları hazırlanırken yüzeyde ağaç malzemeleri hatırlatan dokular kullanılmaktadır. Ayrıca, kadim uygarlıkları anımsatan altın rengi çoğunlukla kullanılmaktadır.

Tarih programlarının izlenme oranlarındaki yükseliş, dekorlarına da yansımaktadır. Reklam gelirlerini arttıran tüm programlarda görüldüğü gibi tarih tartışma programlarına da daha pahalı dekorlar yapılmaya başlanmıştır. Dekorda hareketli grafik öğelerin kullanılmasına imkan veren teknolojik aletlerin yanı sıra 3 boyutlu etki oluşturacak ve maliyetli sayılabilecek maketlerde kullanılmaya başlanmıştır.

<http://ekrandelisi.com/wp-content/uploads/2015/04/Nuhun-Gemisi-Program%C4%B1-3-Nisan-2015-2.jpg>

Resim 4.2. Nuh'un Gemisi, TRT Haber, 2015

4.1.3. Siyasi Tartışma Programları

Siyasi içerikli tartışma türü programların çok büyük izleyici kitlesi bulunmaktadır. (Demircan, 2000:186) Bu nedenle, tartışma dekoru hazırlanırken, özellikleri birbirinden farklı bu geniş izleyici kesiminin tamamına hitap edecek tasarımlar hazırlanmalıdır. Televizyon kanallarının çok fazla olması ve seyircinin çok fazla seçeneği bulunması, dekoru daha da önemli hale getirmektedir. Programı gören izleyicinin kanal değiştirmesini engelleyen etkenlerden en önemlisi, ekrandaki insanların tanınırlığı olsa da dekorun kalitesi de bir o kadar önemlidir. İzleyici, programa denk geldiğinde, o televizyon kanalını değiştirmemesini sağlayacak etkiyi oluşturmak için birkaç saniyelik bir süre vardır. Bu sürede, izleyici konuklarla ilgilenmemişse, seyirciyi etkileyip programı izlemeye karar vermesini sağlayacak en önemli etken dekordur.

Dekorun verdiği izlenim, seyircide programa güven oluşturmalı ve izlemeye teşvik etmelidir. Deneyimler, program dekorunun zengin ve kaliteli öğelerle süslendiğinde televizyon izleyicisini etkilediğini, kullanılan renklerle de bilinç altına, ne kadar ciddi olduğunun mesajının verilebildiğini göstermektedir.

İnsan doğduğu andan itibaren bir renk alemi içinde yaşamaktadır. Renklere göre verilen tepkilerin, oluşturulan anlamın, içinde yaşanan ortamın kültürel ilişkileriyle değişebileceği de göz önünde bulundurulmalıdır. Arnheim renklerin anlamlarının uzlaşımlara dayandığını, bundan dolayı da kültürden kültüre değişebileceklerini vurguluyor. (Vardar, 2012: 28) Dolayısıyla dekorda kullanılan grafik öğeler ile hareketli grafiklerin tasarımları ve renkleri, insanları programı izlemeye yönlendirme açısından en önemli araçtır.

Televizyon izleyicisi, yeterli özellikleri taşımayan bir dekorla karşılaştığında programı önemsiz bulup, yapımın da önemli bir içeriğe sahip olmadığı gözlemini çıkarabilmekte ve kanalı değiştirerek, ona hitap eden, göz zevkine uygun başka bir program seçebilmektedir.

Siyasi içerikli tartışma programlarının, tarafsızlığın korunması ve izleyicide saygınlık oluşturması adına nötr ifadeli ve izleyicide belirli bir kişiye ve olaya karşı değil konunun geneline çağrışım yapan arka fonlarla dekor düzenlemeleri yapılmaktadır. Yapılan röportajda, tasarımcı Ümit Erzurumlu bu konuya ilişkin şöyle konuşmuştur:

"Hiçbir zaman dekorda fotoğrafın kendisini kullanmak doğru değildir. Çünkü fotoğrafın kendisini dekora koyduğunuz zaman, o sadece bir fotoğraftır ve dekor da dekordur, iç içe geçemez ve bir bütünlük oluşturamaz. Fotoğrafa grafik diliyle oluşturulan bir takım efektlerle veya bazı tasarım teknikleriyle müdahale ederek dekorla bütünleştirmek gerekir ki, fotoğraf olarak kalmasın, dekor bir bütünlük arz etsin. Ayrıca, arka fonun ışıklı olması çok önemlidir. Günümüzde televizyon izleyicisi, ekrandaki dekorda her yeri ışıklı ve hareketli görmek istemektedir. Bunun için de sadece figürlere ışık yaparak, dekoru, kendi kendini savunan bir birim haline getirmemiz gerekmektedir.. Tarih veya siyaset tartışma programlarında, programın içeriğine dönük ve programın ismi ile ilintilendirilebilen görseller seçmemiz doğru olacaktır. Örnek olarak, "Kırmızı Koltuk" programının dekorunda (Resim 4.1.), arka fonda geçmişteki siyasilerin yakın portelerinin olduğu görseller kullanılarak zenginleştirilmiştir." (Erzurumlu, 2015)

<https://youtu.be/Y3BUXjf2vD0>

Resim 4.3. Kırmızı Koltuk, Star TV, 2004

"Fotoğraf, tipografi, illüstrasyon ve hareketli grafik gibi dekor için hazırlanan tasarımlarda kullanılan renk, dekorda en ön plana çıkan grafik öğedir. CNN Türk' de yayınlanan "Tarafsız Bölge" tartışma programında (Resim 4.2.) genelde aynı renk hakimiyeti olan, hareketsiz tek tip bir dekor tasarımı, programı durağanlaştırmaktadır. Tartışmayı ve programı destekleyen dekorda, konuyla ilgili ya da konunun dışında bir takım hareketli grafiklerin de yer alması gerekmektedir. Çünkü salt konuşmacı ve sabit dekor ile izleyiciye sunulan televizyon programları, bir süre sonra sıkıcı hale gelmektedir. (Kurt, 2015)"

Dekorun yanı sıra hızla gelişen teknoloji, hareketli grafikleri de programın ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Hareketli grafiklerin seyirciyi ekran başında tutmakta olan olumlu etkisinin fark edilmesi, kullanımını hızla arttırmıştır. İzleyicinin de alıştığı bu hareketli grafikler, günümüzde, dekordaki grafik öğelerle paralellik gösteren ve programın izlenebilirliğini destekleyen bir unsur haline gelmiştir. Öyle ki, bu hareketli grafiklerin yetersiz kullanıldığı tartışma programları, seyirciyi güçlü bir içeriğe sahip olmadıkça ekranda tutamamaktadır.

Aslında, hareketli grafiklerde ki tasarımlar, dekor içerisindeki grafik öğelerin küçük değişikliklerle hareketlendirilmesi temelinde hazırlanmaktadır. Bu da aslında, dekordaki grafik öğelerin daha da öne çıkması demektir. Grafik öğeler o kadar önem arz etmektedir ki, bir basamak daha ilerleyerek programın genel kimliği haline gelmektedir.

<https://tarafliolgeler.files.wordpress.com/2015/03/screenshot-from-2015-03-23-200436.png>

Resim 4.4. Tarafsız Bölge, CNN Türk, 2015

"İnsanlar artık programın dekorunda hareketli grafikler görmek istiyorlar. Sebebi hayatın artık çok hızlı akıyor olması olabilir. Bu hareketli grafiklerin dekorda eksik olması, seyircinin sıkılıp başka bir televizyon kanalına geçmesine sebep olmaktadır. Dekor hazırlarken kullandığımız grafik öğelerin doneleri, programın jeneriği ve hareketli grafiklerin hazırlanmasında da kullanılmaktadır. Bu demek oluyor ki, programın tüm hareketli grafikleri hazırlanırken, dekordaki grafik öğeler temel alınmaktadır." (Erzurumlu, 2015)

Siyasi tartışma programlarını diğerlerinden ayıran bir başka özellik ise, dekor tasarımında kullanılan renklerdir. Güven veren mavi rengin hakim olduğu tartışma programları yavaş yavaş yerlerini, daha çok kırmızı tonların kullanıldığı dekorlara bırakmaya başlamıştır. İnsanların daha heyecanlı ve sert geçen tartışma programlarına olan ilgisi, duygusal olarak bunu destekleyen kırmızının da daha yoğun olarak kullanımını arttırmıştır. Bu konuyla ilgili yapımcı ve yönetmen Fatih Çevik şöyle konuşmuştur:

"90'lardan 2000'lerin ortalarına kadar, siyasi içerikli bir tartışma programı hazırlanırken, ciddiyet ve güveni simgeleyen mavi ve tonları kullanılmaktaydı. Ancak, güncel tartışma programlarında daha fazla renk seçeneğine doğru gidilmesi ve bunun izlenme oranlarında olumlu etkileri, siyasi tartışma programlarında da zamanla dekorda kullanılan renk tercihlerinin değişmesine sebep oldu. Örnek olarak, bu dönüşüme öncü olan ve daha güncel konuların hararetle tartışıldığı programlardan 'Savaş Ay'la A Takımı'nı verebiliriz. Günümüzde, aynı dekor içinde mavi rengin yanında yoğun olarak kırmızının, hatta tamamen kırmızı tonların kullanıldığını görmekteyiz. Kırmızı tonlar, izleyiciye tartışmanın yüksek bir tansiyonda geçeceği izlenimi verdiği için, siyasi tartışma programlarında izlenirliği arttırmakta bir araç olarak kullanılmaktadır." (Çevik, 2015)

4.1.4. Spor Tartışma Programları

Spor tartışma programında kızıl, kahverengi ve ona benzer renkleri kullanamayabilirsiniz. Her program dekoru kendi içinde farklılık oluşturur. (Erzurumlu, 2015)

Spor tartışma programlarında, çoğunlukla hakim renk yeşil olmakla birlikte, başka renklerin kullanıldığı dekorlarda bulunmaktadır. Spor tartışma programları daha az ciddiyet içerdiğinden, dekorlarda sıcak renkler kullanılmaktadır. Dekorlara hakim olan renkler bir hayli çeşitlilik gösterirken, tartışılan spor dallarına göre bile renk seçimleri yapılabilmektedir. Örneğin, HaberTurk'te yayınlanan SporTürk programında, yeşil ağırlıklı olmak üzere mavi ve kırmızı tonlar bir arada kullanılmaktadır.

http://st1.tvvarsivi.com/resim/icerik_oto/HABERTURK/2015-01-04/Haberturk-Sporturk--1420377904.jpg_0.jpg

Resim 4.5. SporTürk, HaberTurk, 2015

"Spor programlarında yeşilin ağırlıklı renk olması gerektiğini düşünmüyorum. Spor bir eğlence aracıdır ve bir tartışma formatı bile olsa, konuşulan spordur. Bu nedenle, hazırladığım programlarda daha çok turuncu ve kırmızı tonların kullanıldığı, belki çok az yeşil renk içeren grafik öğelerin hakim olduğu dekorlar yaptırıyorum. BloombergHT kanalında yapımcılığımı üstlendiğim 'Spor Saati' programında hakim renk turuncu olmakla birlikte, hareketli grafiklerde yeşil ve lacivert kullanarak bir kompozisyon oluşturduk. Kullanılan yeşil, futbolu temsil ederken, mavi tonlar ile güvenilir yorumları, turuncu ve kırmızı ile de bunun sadece futbol konuşulan değil, sporun tüm renklerini içerdiğini sembolize etmeye çalıştık." (Çevik, 2015)

<http://s2.dmcndn.net/KEI28/1280x720-tHM.jpg>

Resim 4.6. Spor Saati, HaberTurk, 2015

Genel olarak bakıldığında, spor tartışma programlarında kullanılan grafik öğeler açısından, başarılı örneklerle karşılaşmak mümkün olmakla birlikte, çoğu programda pek fazla dekora önem verilmemektedir.

"Televizyondaki bir programın formatı çok iyi olabilir, sunucu çok ünlü olabilir, izlenebilirliği çok yüksek olabilir; fakat televizyon görsellerin bütününden oluştuğu için, bu bütünü oluşturan en büyük etken dekordur. Dekor büyük olursa, görsel açıdan zengin olursa ve amaca uygun olarak tasarlanmış ise program izlenirliği açısından çok daha etkili olur ve televizyon izleyicisini ekrana bağlar. Türkiye'de tartışma programlarında izlenirliği arttıran en önemli etken ise, konuşmacıların karşılıklı olarak münakaşaya çevirmeleri olduğundan, dekor önemsenmemektedir." (Semercioğlu, 2015)

"Türkiye'deki tartışma programlarında, konuşmacılara ya da oturma konumuna paralel dekorlar tercih edilmektedir. Bu da, stüdyodaki derinliği bozan bir unsurdur. Dekorun görseline de bu perspektif aktarılabilir. Tararım olarak dekorun kendisi de belli bir perspektif içerebilir. Perspektif dekora derinlik katan bir tasarım unsuru olarak ortaya çıkar. Özellikle kalabalık izleyici gurubu olan yarışma ve tartışma programı dekorlarında perspektif unsuru daha da önem kazanır. Lig TV'de yayınlanan "Maraton" spor tartışma dekoru, renk ve derinlik unsurları ile değerlendirildiğinde, Türkiye'deki başarılı spor tartışma dekorlarından biridir diyebiliriz." (Kurt, 2015)

<https://pbs.twimg.com/media/B4RqBUkIMAAJtSw.jpg:large>

Resim 4.7. Maraton, Lig TV, 2014

5. BÖLÜM

SONUÇ

5.1. Sonuç

Televizyon bir iletişim aracıdır ve izleyiciye sunulan program türü ne olursa olsun, grafik tasarım bu iletişimin bir parçasıdır.

Sahne sanatlarının ayrılmaz bir unsuru olan dekor, televizyon yayıncılığının başlamasıyla birlikte yeni bir kullanım alanına daha kavuşmuştur. Sahne sanatlarından farklı olarak televizyon dekorlarında, grafik öğeleri kullanma aşamasında, birçok farklılıklar ortaya çıkmıştır. Öncelikle, izleyicinin kameralarda görülen görseli izlediği düşünülürse, bu görselin hazırlanması sırasında dikkat edilecek birçok başka etkenin de hesaplanması gerekmektedir. Şöyle ki; televizyon yayınında kullanılan kameralar, insan gözüyle benzeşmesine rağmen, insan gözünün görme kapasitesiyle kıyaslanamayacak derecede zayıf kalmaktadır. Kamera, görseli televizyona iletmesi sırasında, belirli bir aydınlatmaya ihtiyaç duyduğu ve gerçekte olan renkleri olduğu gibi yansıtamadıkları için, dekorun bu şartlar hesap edilerek yapılması gerekmektedir.

Dekor tasarımı yaparken, stüdyo ışığını çok iyi bilmek gerekmektedir. Öyle ki; kamera objektifindeki lensten geçtikten sonra, görselin ışığının nasıl bir değişikliğe uğrayacağı bilinmezse ve stüdyo ışığı ile dekor uygunluk göstermez ise, verilmek istenen görüntü televizyon ekranına yansımayacaktır.

Televizyon dekoru hazırlanırken, dekor tasarımında kullanılacak fotoğraf, illüstrasyon, hareketli grafik, renk seçimi ve tipografik öğeler, gözle görülene göre değil, televizyon ekranına taşınacak görsele göre düşünülmesi ve tasarlanması gerekmektedir. Televizyon dekorlarını, diğer sahne sanatlarında kullanılan dekorlardan ayıran en önemli farklılık budur.

Sadece ışık bilgisi ise yeterli değildir. Çünkü ışık varsa gölge de vardır. Bir dekor ışığı hazırlanırken, eğer gölge olmazsa, görsel, boyutunu kaybeder. Gölge varsa, bir hacim vardır ve bir espas oluşur; o sebeple, ışığın kameradan geçerken yaşadığı değişim hesap edildiği kadar, gölgenin de hesap edilmesi gerekmektedir.

Televizyon kameralardan geçen görüntünün ekrana taşınması temelinde düşünüldüğünde, kullanılan renklerin etkisi çok önem taşımaktadır. Kullanılan grafik öğeler, gerekli televizyon tekniği bilgisi, ustaca kullanılan ışık ve gölge kullanımıyla birleştiğinde, doğru sonuçlar elde edilebilmektedir.

Tartışma programı dekoru tasarımı hazırlanırken, temelde izleyiciye sunulmak istenen program içeriği ne ise, onunla ilgili görsel unsurlar dekorda yer almalı, program içeriğini anımsatan veya içerik ile paralel grafik öğeler kullanılmalıdır.

Tartışma programlarında kullanılan dekor tasarımı yapılırken, programın türleri arasında farklılıklar bulunmalıdır. Çünkü, her program dekorunun kendine ait bir görsel anlatım dili vardır ve dekorda kullanılan renk, ışık, hareketli grafik gibi grafik öğeler, program türüne göre farklılık göstermektedir. Ancak bu farklılık yeterli değildir. Aynı tür programların dekorları hazırlanırken kullanılan grafik öğeler temelde ortaklık gösterse bile, her program kendi adına bağımsız bir dekor tasarımına sahip olmalıdır. Genel özellikler ortak olsa da, grafik öğelerin kullanımı, programın içeriğini yansıtmak zorundadır. Dekor, aynı programın jeneriği gibi, programın kimliğini yansıtmakla görevli bir etkidir.

Televizyon dekorlarında program türleri arasındaki ayırımın en çok görüldüğü grafik öğe, renktir. Türlerle göre zamanla değişkenlik gösteren renk seçimleri, program türleri arasındaki en önemli farklılıkları oluşturabilmektedir.

Bu farklılıklar kullanılan oturma grupları, fonda kullanılan fotoğraf, obje ve dokularla da kendini göstermektedir. Haber ve siyaset içerikli tartışma programlarında dünya veya lider fotoğrafları gibi grafik öğeler kullanılırken, bunu yerini spor tartışma programlarında kronometre ve spor objelerinin bulunduğu fotoğrafların aldığı görülmektedir. Güncel tartışma programlarında bulunan, sıcak bir sohbet ortamı etkisi veren dekor tasarımlarının yerini tarih tartışma programlarında, tarihi dönemleri simgeleyen grafik öğelerin alması da bu farklılıkları oluşturmak adına yapılan tasarımlardır.

Günümüzde akıllı telefonlardan elektronik reklam panolarına, tablet bilgisayarlardan internet sitelerine kadar, insanın çevresinde yoğun olarak karşılaştığı hareketli görseller, dekor tasarımında da kullanılan tamamlayıcı grafik öğeler haline gelmiştir. Günlük hayatında bolca karşılaştığı hareketli grafik öğelerin kanıksanması sonucu aynı hareketi televizyonda da bekleyen seyircinin statik dekorlara sahip programlara ilgisiz kalması ve bu tür dekorlar sıkıcı bulması, hareketli grafik öğeleri dekorun vazgeçilmez bir parçası haline getirmiştir. Bu ilgi televizyon dekorlarında hareketli grafik öğelerin artarak kullanılmasına sebep olmaktadır.

Televizyon dekorları tasarlanırken ortaya çıkan en önemli olumsuzluk programın içeriğine uygunluğu ve seyircinin beğenisinden ziyade, öncelikle 'elde ne malzeme var ve düşük bütçe ile nasıl bir dekor yapılır' düşüncesine sahip televizyon yönetimleri veya program yapımcılarıdır. Türkiye'de genellikle tartışma programları düşük bütçeli yapımlar olduğu için kullanılan dekorlar yeterli kaliteye ulaşmamaktadır. Maliyet açısından düşük ancak görsel açıdan kaliteli dekor tasarımları yapabilmek için, kullanılan malzemeler konusunda bilgili olmak gerekmektedir. Televizyon yöneticileri ve yapımcıların gözünde maliyet açısından hesaplı malzemelere grafik öğeleri ustaca uygulayan dekor sanatçıları, başarılı sayılmaktadır.

Bu konuda yetersiz kalan uygulayıcılar ilgi çeken ışık ve hareketli grafik öğelere yönelmekte, bu da, benzer dekorlara sahip bir çok programın ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.

Tartışma programlarında kullanılan dekor ile diğer hareketli görsellerin, bir bütünlük içinde olması gerekir. Programın dekorunda kullanılan grafik öğeler programın genel kimliğini oluşturan jenerik, ve hareketli görselleri de etkilemektedir. Önceleri programın kimliğini oluşturan jenerik, hareketli altyazı görselleri, program içerisindeki ekranda kullanılan diğer görsel malzemeler hazırlandıktan sonra bu görsellere uygun dekor yapılması beklenirken, program dekorunda kullanılan grafik tasarımların giderek kalitesinin artması bu geleneği bozmuştur. Günümüzde hızla yaygınlaşan hareketli görseller hazırlanırken, program dekorunda kullanılan grafik öğelerin doneleri dekor tasarımcılarından alınmakta ve bilgisayar programlarında üç boyutlu ve hareketli animasyonlara dönüştürülmektedir. Tüm programlarda olmasa bile başarılı dekor uygulamaları ortaya çıktığında program kimliğini oluşturmakla görevli televizyon veya yapımcı şirket birimleri programın genel kimliğini oluştururken, dekorun tasarımında kullanılan grafik öğeleri kılavuz almaktadırlar.

Başlangıçta sunucuyu zeminden ayırmak için kullanılan bir fon olmaktan ibaret olan televizyonda dekor tasarımı, kullanılan grafik öğelerin hızlı artışıyla günümüz televizyonculuğunun önemli bir kolu haline gelmiş, programın ekrandaki görselini oluşturan yardımcı bir unsur iken, günümüzde televizyon yayıncılığının vazgeçilmezleri arasındaki yerini almıştır.

Tartışma programlarının dekor tasarımında kullanılan grafik öğelerin gelişimi ve başarılı tasarımların artışı, günümüzde televizyon programlarının genel kimliklerini belirleyen bir olgu haline gelmiştir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Becer, E. (2008). İletişim ve Grafik Tasarım, Dost Kitabevi Yayınları, 6. Baskı
- Benedetto, S. (2014). Tiyatro Tasarımı, De Ki Basım Yayım, 1. Baskı
- Brooker, G., ve Stone, S. (2011) İç Mekan Tasarımı Nedir?, Yapı-Endüstri Merkezi YEM Yayın, 1. Baskı
- Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, (1986). Milliyet Gazetecilik A.Ş., Cilt:11
- Cereci, S. (2002). Televizyonda Program Yapımı, Metropol Yayınları 1.Baskı
- Dağtaş, E. (2006). Türkiye’de Magazin Basını, Ütopya Yayınları
- Demircan , A. K. (2000). Amatörler ve Profesyoneller İçin Video Kamera Fotoğrafçılık ve Televizyon Yapımcılığı, Güldiken Yayınları 2.Baskı
- Divanlıoğlu, H. D. (1990). Perspektif, Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Sayı 103
- Ertike A. S. (2009). Televizyonda Görüntü Düzenlenmesi, Detay Yayınları, 1.Baskı
- Gavin Ambrose, G. ve Harris, P. (2012). Grafik Tasarımın Temelleri, Literatür Yayınları:651, Akademik Temeller Dizisi:06
- Gürer, M. (2014) Tartışma Kültürü ve Tartışma Programları, Volga Yayıncılık 1.Baskı
- İSPIRLİ, M. (2000). Medya Gerçeği ve Haberciler, Akçağ Yayınları
- İstek, R. (2005). Görsel İletişimde Tipografi ve Sayfa Düzeni, Pusula yayıncılık, 2.Baskı
- Kılıç, L. (2000). Görüntü Estetiği, İnkılap Kitabevi, 4.Baskı
- Nutku, Ö. (2013). Sahne Bilgisi, Kabalcı Yayıncılık
- Onat, E. (2010) Perspektif ve Perspektifte Gölge Çizimi, Elif Yayın Evi, 4.Baskı
- Sözen, M. ve Tanyeli, U. (1986). Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, Remzi Kitabevi

- Taşçıoğlu, M. (2013). Bir Görsel İletişim Platformu Olarak Mekan, Yem Yayın,1.Baskı
- Tieghem, P. V., (1964). Tiyatro Tekniği, Elif Yayınları
- Vardar, B. (2012). Sinema ve Televizyon Görüntüsünün Temel Öğeleri, Beta Basım, 3.Baskı
- Worthington, C. (2011). Film Yapımı Temelleri Dizisi:01, Literatür Yayınları, 1.Basım

Bildiri ve Makaleler

- Karakaya, S. (2005) Sinema-Resim İlişkisi ve Sanat Olarak Sinemanın Resimsel Estetiği, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.e-sosder.com ISSN:1304-0278 C.3 S. 12
- Polat, H.H. (2012). Renk Teorisi ve Temel Yanılgılar, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü dergisi, Sayı:28
- Trivedi, K. Icograda Tasarım Eğitimi Manifestosuna Yeniden Bakış, Grafik Sanatlar Üzerine Yazılar, GMK Yayınları, Aralık 2012, İstanbul Sayı:123

Tezler

- Koçer, K. Z. (2005). Televizyon'da Dekor Yapma Prensipleri ve bu bağlamda “Televizyon Kanallarından Biri İçin” Bir Dekor Uygulaması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Öksüz E. (2009). Televizyon Programı Dekorlarının Estetik Açıdan İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Yabancı Kaynaklar

- Braha, Y. ve Byrne, B. (2011). Creative Motion Graphic Titling for Film, Video, and the Web, ELSEVIER INC.
- Lupton, E. (1996). Mixing messages: Graphic Design in Contemporary Culture, Princeton Architectural Press
- Millerson, G. (1990). The Technique of Television Production, Focal Press, 12.Edition
- Zettl, H. (1981) Television Production Handbook, Wadsworth Publishing Company, 4.Edition

İnternet Kaynakları

- <http://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6lge> Erişim:2014

Röportajlar

- Fotoğraf Sanatçısı Mustafa Seven ile 22-04-2015 tarihli röportaj kaydı
- Tasarımcı-Ressam Ümit Erzurumlu ile 07-05-2015 tarihli röportaj kaydı
- Grafik Tasarım Öğretim Görevlisi Gürcan Kurt ile 20-05-2015 tarihli röportaj
- Program Yapımcısı ve Yazar Cengiz Semercioğlu, 19-05-2015 tarihli röportaj
- Yapımcı ve Yönetmen Fatih Çevik, 23-05-2015 tarihli röportaj

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

ADI VE SOYADI	İpek Fatma ÇEVİK
DOĞUM YERİ VE TARİHİ	Adana, 1980
E-MAIL	ipekfatmacevik@gmail.com
ADRES(EV)	Küçükçekmece/İST.
TELEFON (CEP)	534 296 0280

EĞİTİM DURUMU

2000-2005 Marmara Üniversitesi GSF. Resim Bölümü

YABANCI DİL

İngilizce - İleri

Hollandaca - Başlangıç

İŞ TECRÜBESİ

2005-2007 NTV, Spor Prodüktörü, e2 Tanıtım Sorumlusu

2008-2011, HABERTURK, Kreatif Direktör

2011-2012, TRT, Futbol Prensi, Show Programı, Baş Prodüktör-Art Direktör

2013, 17.Akdeniz Oyunları, Boadcast Team Leader

2012-2014, TRT, SPOR ÖZEL, Spor Programı, Genel Koordinatör

2013-2014, 1 NUMARA, Spor Yarışma Programı, Genel Koordinatör

2015, Faruk Saraç Tasarım MYO, Grafik Tasarım Bölümü, Öğretim Görevlisi